

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om certifiering och angivande av elens ursprung

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om certifiering och angivande av elens ursprung ändras. Genom ändringarna sätts bestämmelserna om ursprungsgaranti för energi som produceras från förnybara energikällor i direktivet om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor i kraft. Ursprungsgarantin används för att bevisa att en viss del av energin har producerats från förnybara energikällor.

Enligt förslaget ska ursprungsgarantin för el vara den enda godtagbara metoden för att verifiera att elektriciteten producerats från förnybara energikällor. Vid marknadsföringen av el ska sådana miljö- eller varumärken och andra uttryck som syftar på el som producerats från förnybara energikällor kunna användas också i fortsättningen, om den el som marknadsförs också beviljats ursprungsgaranti för el. Bestämmelserna gäller de elförsäljare som i sin marknadsföring eller på de fakturor som riktas till elförbrukarna vill ange att elektriciteten härstammar från förnybara energikällor. Också de elproducenter som i sin övriga affärsverksamhet uppger sig använda el från förnybara energikällor ska bestyrka sitt påstående med en ursprungsgaranti. Ändringens syfte är att förbättra tillförlitligheten hos och jämförbarheten av sådan information som på fakturor och i reklammaterial lämnas till elförbrukarna.

När elförsäljare lämnar elförbrukarna uppgifter om elens ursprung ska elförsäljaren i

syfte att hindra dubbelräkning av mängden el som producerats från förnybara energikällor använda sig av nationell residualmix i stället för nordisk residualmix. Om ursprungsgarantin säljs separat från den el som den hänförs till, får elektriciteten inte uppges vara förnybar. Det är Energimarknadsverkets uppgift att ta fram den nationella residualmixen.

Dessutom föreslås bestämmelser om överföring, återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier samt om ursprungsgarantins giltighetstid. Ursprungsgarantin ska gälla i 12 månader från det att den energimängd som garantin hänförs till har producerats. Ursprungsgarantin ska återkallas när den har använts till verifiering av de uppgifter som lämnas elförbrukarna eller ogiltigförklaras då garantitiden har löpt ut och garantin inte har återkallats under giltighetstiden. De ursprungsgarantier som beviljats av stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska i princip erkännas. Stamnätsinnehavaren som ålagts systemansvar, Fingrid Abp, som ska vara registeransvarig föreslås ha till uppgift att vid sidan av beviljandet av ursprungsgarantier också svara för överföring, återkallande och ogiltigförklaring av garantier.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juli 2013.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 Nuläge	4
1.1 Lagstiftning och praxis.....	4
Självreglering	5
1.2 Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet.....	6
EU:s lagstiftning om ursprungsgaranti	6
Planer angående ursprungsgarantier och lagstiftning om ursprungsgaranti i vissa andra medlemsstater i EU.....	8
Behöriga organs rekommendation om bästa praxis.....	9
1.3 Bedömning av nuläget	10
Sammanställningen av de uppgifter som lämnas till slutförbrukarna	10
Metoderna för certifiering av elens ursprung	11
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	11
2.1 Målsättning.....	11
Målen för systemet med ursprungsgaranti för el.....	11
2.2 De viktigaste förslagen.....	13
Ursprungsgarantin för el som den enda metoden att garantera att elektriciteten producerats från förnybara energikällor	13
Kravet att verifiera de uppgifter om elens förnybara ursprung som lämnas förbrukarna	14
Sammanställningen av de uppgifter om andelen förnybar energi som lämnas elförbrukarna	15
Framtagning av residualmixen	15
Behörigt organ som svarar för beviljande, överföring, återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier	16
Förenhetligande av innehållet i ursprungsgarantierna.....	17
Erkännande av ursprungsgarantier som beviljats av EU- och EES-stater.....	17
Energimarknadsverkets behörighet att vidta åtgärder på förhand	17
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	17
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	19
DETALJMOTIVERING	21
1 LAGFÖRSLAG	21
1.1 Lagen om certifiering och angivande av elens ursprung.....	21
1 kap. Allmänna bestämmelser	21
2 kap. Certifiering av elens ursprung med ursprungsgarantier	22
3 kap. Angivande av elens ursprung	24
4 kap. Kompletterande bestämmelser och ikraftträdande	26
Förenhetligande av terminologin.....	26
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	27
3 IKRAFTTRÄDANDE	27
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	28
LAGFÖRSLAG	30
om ändring av lagen om certifiering och angivande av elens ursprung	30
BILAGA	38

PARALLELTEXT38
om ändring av lagen om certifiering och angivande av elens ursprung38

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

I Finland gäller för närvarande en lag om certifiering och angivande av elens ursprung (1129/2003) samt statsrådets förordningar om angivande av elens ursprung (233/2005) och om certifiering av elens ursprung (1357/2003) vilka utfärdats med stöd av nämnda lag. Genom de gällande bestämmelserna har bestämmelserna om ursprungsgarantin för el i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/77/EG av den 27 oktober 2001 om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el samt bestämmelserna om de uppgifter som ska lämnas elförbrukarna på eller i samband med fakturor och i reklam som riktar sig till slutförbrukare i artikel 3.6. i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG satts i kraft.

Syftet med ursprungsgarantierna för el är att förbättra slutförbrukarnas möjligheter att träffa val angående produktionssättet för den el som de förbrukar i och med att de uppgifter om användning av el från förnybara energikällor som lämnas till dem verifieras. Det lagstadgade systemet med ursprungsgarantier tillämpas inte på fjärrvärme eller fjärrkyla. Finlands naturskyddsförbunds Ekoenergimärke kan beviljas också ett fjärrvärmenät.

I lagen om certifiering och angivande av elens ursprung föreskrivs om sådana förfaranden genom vilka en kraftverksinnehavare, om denne så vill, kan certifiera den el som produceras från förnybara energikällor. Vid certifieringen av elens ursprung kan i stället för det förfarande som föreskrivs i lag användas även andra certifieringssätt. Det är inte obligatoriskt att certifiera elens ursprung, men elförsäljaren ska dock se till att de uppgifter om elens ursprung som lämnas på de fakturor eller i bilagorna till dessa och i re-

klammaterial som riktas till elförbrukarna är tillförlitliga. Det finns ingen reglering om hur de uppgifter som lämnas till elförbrukarna ska tas fram och det har inte heller utfärdats några myndighetsföreskrifter om saken. Finsk Energiindustri rf har gett en s.k. labeling-rekommendation om varudeklarationer för el. I rekommendationen främjas principen om att man får dra nytta av elens ursprung endast en gång.

I lagen om certifiering och angivande av elens ursprung finns bestämmelser om certifiering av ett kraftverks produktionssätt och energikällor, om bedömningsorgan, förfaranden för att bevilja garanti, uppgifter som ska ingå i ursprungsgarantin, angivande av elens ursprung i fakturor och reklam samt om Energimarknadsverkets tillsynsuppgifter.

Ursprungsgaranti kan beviljas för el som producerats från förnybara energikällor. Enligt statsrådets förordning om certifiering av elens ursprung (1357/2003) avses med förnybara energikällor vindkraft, solenergi, jordvärme, våg- och tidvattenenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsanläggningar och biogas. Ursprungsgaranti kan beviljas också för el som producerats med högeffektiv kraftvärme. Bestämmelserna om ursprungsgarantier för el från högeffektiv kraftvärme i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG av den 11 februari 2004 om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi och om ändring av direktiv 92/42/EEG, *nedan CHP-direktivet*, har satts i kraft genom bestämmelserna om ursprungsgarantier för el som producerats med högeffektiv kraftvärme i statsrådets förordning (1357/2003). CHP-direktivet är i kraft till den 5 juni 2014 varefter den upphävs genom direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, *nedan direktivet om energieffektivitet*, som trätt i kraft

i december 2012. Bestämmelserna om ursprungsgaranti för den kombinerade produktionen av el och värme flyttas samtidigt till artikel 14.10 i direktivet om energieffektivitet och till bilaga X till det.

Ett bedömningsorgan, som har godkänts av Energimarknadsverket, ska certifiera ett kraftverks produktionssätt och energikällor innan ursprungsgarantier kan beviljas för den el som kraftverket producerar. Efter certifieringen kan kraftverket ansöka om ursprungsgarantier.

Stamnätsinnehavaren som ålagts systemansvar, Fingrid Abp, har till uppgift att bevilja ursprungsgarantier. Fingrid Abp har ingått ett samarbetsavtal med den privata tjänsteleverantören Grexel Systems Oy om det sätt på vilket Fingrid Abp lämnar de nationella ursprungsgarantierna till Grexel Systems Oy i form av mätvärden. Grexel Systems Oy omvandlar de nationella ursprungsgarantierna till EECS (European Energy Certificate System) -formen och förvaltar ett register över ursprungsgarantier i EECS-form samt tar ut en avgift för tjänsten direkt av dem som använder sig av registret över ursprungsgarantier. Ursprungsgarantin innehåller information om produktionssättet och energikällorna för elen samt ett omnämmande om produktionstidpunkt och -plats.

Ursprungsgarantin för el kan säljas skilt från därtill hänförlig el som producerats från förnybara energikällor, men en elförsäljare får nuförtiden på fakturor eller i reklammaterial uppge att den el som denne sålt under föregående kalenderår har ursprungsgaranti endast om elen faktiskt har producerats från förnybara energikällor. De stater som tillhör Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan EES) ska ömsesidigt erkänna de ursprungsgarantier som utfärdats enligt direktivet som ett bevis på elens förnybara ursprung. Med tanke på handeln med ursprungsgarantier har det inom EES bildats ett frivilligt nätverk av registerförare, Association of Issuing Bodies (nedan AIB) för utveckling av gemensamma verksamhetsmodeller. Medlemmarna i AIB överför registeruppgifter i handelssyfte via ett gemensamt datanät.

Enligt statsrådets förordning om angivande av elens ursprung (233/2005) ska elförsäljare

ren i de elfakturor som riktas till elförbrukarna eller i bilagor till dessa minst en gång per kalenderår ange ursprunget för den el som denne sålt i Finland. Dessutom ska uppgifterna lämnas i reklam som delas ut eller sänds direkt till elförbrukarna. Elförsäljaren ska uppge de relativa andelarna av vissa energikällor som använts för produktion av den el som elförsäljaren sålt under föregående kalenderår. Uppgifter ska lämnas åtminstone om de relativa andelarna av fossila bränslen och torv, förnybara energikällor och kärnkraft. Dessutom ska det lämnas uppgifter om andelarna av sådan el som skaffats på elbörsen eller utanför EES-området i relation till den totala mängden el som sålts. Utöver de ovan nämnda uppgifterna ska dessutom ges åtminstone hänvisningar till sådana källor ur vilka uppgifter kan hämtas om de koldioxidutsläpp och det radioaktiva avfall som de energikällor som använts vid produktionen av den el som sålts gett upphov till.

Självreglering

Finsk Energiindustri rf:s rekommendation om varudeklarationen för el, dvs. den s.k. labelling-rekommendationen, gäller lämnande av uppgifter om elens energikällor på fakturor och i reklammaterial. Enligt rekommendationen inkluderas den el som köpts på elbörsen i beräkningarna i enlighet med den nordiska energimixen efter att den gröna elen först lämnats bort. Med grön el avses el som har ett EECS-certifikat eller som rapporterats ha blivit såld som en separat leverans av grön el (Ekoenergi-märkt el, Bra miljöval, bilaterala avtal av Svensk Energi). Den nordiska energimixen korrigeras med exporten av el till och importen av el från länder utanför Europeiska unionen samt genom det underskott som exporten av ursprungsgarantier för el orsakar. De parter som importerar el till Finland från länder utanför EES-området använder i sina egna uppgifter om olika energikällors andelar den energimix av olika energikällor som försäljaren i landet i fråga uppgett för den importerade elens del.

Försäljaren ska alltid meddela sina slutkunder den genomsnittliga fördelningen av såld el på olika energikällor. Utöver detta bör man uppge andelar av den el som sålts sepa-

rat och elens ursprung. För de kunder som köper sin el som separata produkter såsom ”vindkraftsel” eller ”grön el” uppges utöver den genomsnittliga fördelningen efter energikälla dessutom att den el som de köpt endast innehåller energi som producerats med en viss produktionsform. Försäljaren ska se till att grön el har anskaffats i en mängd som motsvarar den mängd som har levererats till kunderna. Andelen grönt värde som skaffats i form av ursprungsgarantier eller certifikat av andelen förnybar energi ska uppges separat. Försäljaren kan, när denne så önskar, separat uppges vilken andel av energin som producerats med kraftvärme som härstammar från de specifika energikällorna.

1.2 Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

EU:s lagstiftning om ursprungsgaranti

Ursprungsgarantiernas användningsområde

Sättandet i kraft av regleringen om ursprungsgarantier i direktivet 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, *nedan RES-direktivet*, förutsätter att ändringar görs i den nationella lagstiftningen. Direktivet ska ha satts i kraft nationellt senast den 5 december 2010. Genom RES-direktivet ändras och senare upphävs direktiv 2001/77/EG om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el, dvs. det s.k. RES-E-direktivet, samt direktiv 2003/30/EG om främjande av användningen av biodrivmedel eller andra förnybara drivmedel. I artikel 15 i RES-direktivet föreskrivs om ursprungsgarantier för el, värme och kyla som produceras från förnybara energikällor. I direktivets artikel 15 fastställs en miniminivå för regleringen. Medlemsstater kan införa kriterier för användning av ursprungsgaranti om dessa inte strider mot unionens regler om den information som på fakturor och i reklammaterial ska lämnas till slutförbrukarna.

I RES-direktivet förutsätts det att det existerar ett system med ursprungsgarantier för el. Enligt direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att ursprunget på el som produceras

från förnybara energikällor, kan garanteras som sådan. I artikel 15 i RES-direktivet utsträcks användningsområdet för ursprungsgarantier också till att omfatta värme och kyla som produceras från förnybara energikällor. Medlemsstaterna får bestämma om de inför systemet med ursprungsgarantier för värme eller kyla eller inte. Medlemsstaterna kan också kräva att energileverantörerna tillgängliggör sammanfattad information om mängden eller andelen energi från förnybara energikällor som kommer från anläggningar eller ökad kapacitet som tagits i drift efter den 25 juni 2009.

Systemet med ursprungsgarantier för el omfattar också el som producerats med hög-effektiv kraftvärme. EU:s bestämmelser om detta ingick tidigare i artikel 5 i CHP-direktivet, i vilken det föreskrivs att medlemsstaterna ska se till att ursprunget för el som producerats genom högeffektiv kraftvärme kan garanteras. I CHP-direktivet fastställdes dessutom vilken teknik som får användas vid produktionen av kraftvärme som omfattas av direktivet, metoderna för att fastställa verkningsgraden och metoderna för beräkning av el från kraftvärme. Systemet med ursprungsgaranti enligt CHP-direktivet har i Finland satts i kraft genom en ändring av statsrådets förordning om certifiering av elens ursprung (97/2010), som trädde i kraft i mars 2010.

CHP-direktivet kommer att upphävas den 5 juni 2014 genom direktivet om energieffektivitet, som trätt i kraft i december 2012 och till vilket också bestämmelserna om ursprungsgaranti för el som producerats med kraftvärme ska flyttas. Bestämmelserna om ursprungsgaranti i direktivet om energieffektivitet motsvarar till de centrala delarna bestämmelserna i det tidigare CHP-direktivet. Medlemsstaterna kan, om de så vill, sätta i kraft bestämmelserna i direktivet om energieffektivitet redan före den ovan nämnda tidpunkten.

Ursprungsgarantiernas användningsändamål

De ursprungsgarantier som avses i RES-direktivet används endast för att bevisa för slutförbrukarna att en viss energimängd eller

andel av energin har producerats från förnybara energikällor. Enligt artikel 15.1. i RES-direktivet ska medlemsstaterna, i syfte att för slutkunderna visa hur stor andel eller mängd energi från förnybara energikällor som ingår i energileverantörens energimix säkerställa att ursprunget på el som produceras från förnybara energikällor, kan garanteras. I artikel 3.9 i direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG, *nedan elmarknadsdirektivet*, finns bestämmelser om den information som elhandlarna ska ange på eller i samband med fakturorna och i reklam som riktar sig till slutförbrukare. Enligt elmarknadsdirektivet ska elhandlarna på eller i samband med fakturorna och i reklam som riktar sig till slutförbrukare ange varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga bränslesammansättning som företaget använt under det gångna året, på ett sätt som är begripligt och tydligt jämförbart.

Sammanställningen av de uppgifter som lämnas till slutförbrukarna

Syftet med RES-direktivet är att förbättra kvaliteten på den information som lämnas till slutförbrukarna genom att man säkerställer att de energienheter som producerats från förnybara energikällor beaktas endast en gång i beräkningarna och anges endast en gång i den information som lämnas till slutförbrukarna. Ursprungsgarantin kan överföras skilt från den energimängd som den hänförs till. För att undvika att garantierna beaktas fler än en gång vid beräkningen eller i informationen får producenten inte som förnybar energi ange eller sälja sådan mängd vars ursprungsgaranti producenten redan har sålt separat. Enligt artikel 15.8 i RES-direktivet ska den mängd energi från förnybara energikällor som motsvarar ursprungsgarantierna och som överförs av en elleverantör till en tredje part dras ifrån andelen energi från förnybara energikällor som ingår i dess energimix när information lämnas till slutförbrukarna.

Andelarna av de olika energikällor som använts vid produktionen av el som köpts på elbörsen eller el som är av okänt ursprung anges med hjälp av en s.k. residualmix. Var-

ken i elmarknadsdirektivet eller i RES-direktivet anges hur residualmixen ska räknas fram, men de uppgifter som lämnas kunderna ska enligt dem vara tillförlitliga. Ingen av de båda direktiven förutsätter heller att tillförlitligheten hos uppgifterna bevisas uttryckligen med hjälp av ursprungsgaranti. Om en elleverantör dock är skyldig att bevisa hur stor andel av energin eller vilken energimängd som härstammar från förnybara energikällor exempelvis på grund av nationella krav, kan detta enligt RES-direktivet göras med hjälp av ursprungsgarantier.

Förenhetligande av innehållet i ursprungsgarantier samt beviljande, överföring och återkallande av ursprungsgarantier

Syftet med RES-direktivet är att harmonisera innehållet i och giltighetstiden för ursprungsgarantier i mer detalj än tidigare samt utfärda bestämmelser om möjligheten att överföra och återkalla garantierna.

I RES-direktivet finns bestämmelser om innehållet i ursprungsgarantin, fastställs en standardstorlek för garantin och utfärdas bestämmelser om giltighetstiden för garantin. Ursprungsgarantins standardstorlek är 1 megawattimme. Garantin kan användas inom tolv månader från det att energienheten i fråga har producerats och den ska vara överförbar och återkallbar. Ursprungsgarantin återkallas när den har använts. Garantierna ska beviljas, överföras och återkallas elektroniskt och de ska vara korrekta, tillförlitliga och svåra att förfälska.

I ursprungsgarantin anges åtminstone följande uppgifter: den energikälla som energin producerats från samt start- och slutdatum för produktion, huruvida garantin gäller el, värme eller kyla, sådana mer detaljerade uppgifter om produktionsanläggningen som anges i direktivet, huruvida och i vilken omfattning anläggningen har åtnjutit investeringsstöd, huruvida och i vilken omfattning energienheten i någon form har fått något annat stöd genom ett nationellt stödsystem, och typen av stödsystem, datum och land för utfärdandet av garantin samt ett identifieringsnummer.

Trots att en uppgift om eventuella stöd som produktionsanläggningen fått antecknas i ursprungsgarantin, konstateras det uttryckligen

i artikel 15.2. i RES-direktivet att ursprungsgarantin ska inte påverka avgörandet huruvida en medlemsstat uppnår de övergripande mål och vidtar de nödvändiga åtgärder för användning av energi från förnybara energikällor som fastställs i direktivet. Garantierna får inte heller påverka beräkningen av den slutliga användningen av energi (brutto) från förnybara energikällor. Medlemsstaterna får föreskriva att stöd inte betalas till en producent om denne har ursprungsgaranti för samma produktion av energi från förnybara källor.

Tillsyn över och erkännande av ursprungsgarantier

Medlemsstaterna eller utsedda behöriga organ ska utöva tillsyn över beviljande, överföring och återkallande av garantier. De utsedda behöriga organen ska ha icke-överlappande geografiska ansvarsområden och vara oberoende av produktions-, handels- och leveransverksamhet.

Medlemsstater ska erkänna de ursprungsgarantier som utfärdas av andra medlemsstater i enlighet med direktivet, om de inte har välgrundade tvivel på garantiernas riktighet, tillförlitlighet eller trovärdighet. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om en vägran att erkänna sådana ursprungsgarantier och skälen till denna.

Planer angående ursprungsgarantier och lagstiftning om ursprungsgaranti i vissa andra medlemsstater i EU

En del medlemsstater har utfärdat mer snäva bestämmelser om ursprungsgaranti än de som ingår i RES-direktivet, så att ursprungsgaranti är den enda tillförlitliga metoden att visa elens förnybara ursprung för slutförbrukarna. En del medlemsstater har vid sidan av ursprungsgaranti också en spårningsmetod som baserar sig på avtal, vilken dock ska anses vara svår att övervaka och därför opålitlig. Ursprungsgaranti är den enda godtagbara metoden i Nederländerna, Norge, Danmark, Tyskland och Österrike. I Frankrike, Italien och Sverige överväger man att utfärda bestämmelser om att ursprungsgarantin ska

vara den enda godtagbara metoden att visa elens förnybara ursprung.

Det att dubbelräkning av elen från förnybara energikällor kan hindras vid beräkningen av s.k. residualmix är av central betydelse med tanke på ökningen av tillförlitligheten hos systemet. Med residualmix avses den totala mängd el som sålts under föregående kalenderår från vilken den mängd energi som på ett tillförlitligt sätt kan spåras och som angetts härstamma från förnybara energikällor har avdragits. Med hjälp av residualmixen anges produktionssätten för den el som skaffats på elbörsen och el som är av okänt ursprung. En opålitlig nationell residualmix kan eventuellt utgöra en tillräcklig grund för vägran att erkänna ursprungsgarantier som härstammar från ett sådant land. I direktivet fastställs inte någon mall för hur residualmixen ska tas fram.

Förhindrandet av dubbelräkning av elen från förnybara energikällor har också samband med frågan om sammanjämkning av den användningstid på 12 månader från det att en energienhet med ursprungsgaranti producerats och de uppgifter om produktion under kalenderåret som lämnas till slutförbrukarna av el. I elmarknadsdirektivet förutsätts att uppgifter om ursprunget för den el som sålts lämnas till slutförbrukarna kalenderårsvis. Enligt RES-direktivet ska ursprungsgarantin användas inom 12 månader från det att motsvarande energimängd producerats.

I Sverige har bestämmelser om ursprungsgaranti utfärdats genom lagen (2010: 601) om ursprungsgarantier för el, som trädde i kraft den 1 december 2010. Dessutom ändrades bestämmelserna i ellagen [Lag (2010: 602) om ändring i ellagen]. Ursprungsgaranti utfärdas på basis av elproduktionen under en kalendermånad. Ursprungsgarantin är ett elektroniskt dokument vars syfte är att garantera ursprunget på den el som levererats till slutförbrukaren. Ursprungsgarantin ska återkallas när den använts för garanterandet av elens ursprung och för informationen om detta. Den som innehar garantin ska skriftligen hos kontoföringsmyndigheten begära att garantin återkallas efter att den använts. Kontoföringsmyndigheten ska återkalla en ursprungsgaranti om den inte har använts inom 12 månader från produktionen av den energi-

enhet som ursprungsgarantin hänför sig till. Föreskrifter om avgifter för utfärdande, överföring och återkallande av ursprungsgarantier får utfärdas genom förordning.

Den mängd el från förnybara energikällor som motsvarar de ursprungsgarantier som elförsäljaren överfört till tredje part ska dras av från den andel el från förnybara energikällor som anges för slutförbrukaren. De uppgifter om produktionsformerna för el som köpts på elbörsen vilka anges för slutförbrukarna får basera sig på de uppgifter som börsen meddelat, dvs. den nordiska residualmixen. Närmare bestämmelser om hur de uppgifter som lämnas till konsumenter ska tas fram och framställas får utfärdas genom förordning eller tillsynsmyndighetens beslut.

I Danmark har RES-direktivet satts i kraft genom två föreskrifter som utfärdats av Energistyrelsen och som trätt i kraft den 5 december 2010 [Bekendtgørelse om oprindelsesgaranti for VE-elektricitet (BEK nr 1323 af 30/11/2010) och Bekendtgørelse om deklaration af elektricitet til forbrugerne (BEK nr 1322 af 30/11/2010)]. Enligt föreskrifterna är ursprungsgarantin ett elektroniskt dokument vars syfte är att garantera ursprunget på den el som levererats till slutförbrukaren. Garantin gäller sådan el som producerats under en viss kalendermånad och gäller alltid 1 megawattimme. Garantin ska användas inom 12 månader från produktionsen av den el som ursprungsgarantin hänför sig till. Garantin ska återkallas när den använts för garanterandet av elens ursprung och för informationen om detta till slutförbrukarna. Närmare bestämmelser om återkallande får utfärdas av registerföraren Energinet.dk. Registerföraren återkallar sådana garantier som inte har använts inom 12 månader från utgången av en produktionsperiod. Den mängd el från förnybara energikällor som motsvarar de ursprungsgarantier som elförsäljaren överfört till tredje part ska dras av från den andel el från förnybara energikällor som anges för slutförbrukaren.

I Danmark har registerföraren, dvs. stamnätsbolaget Energinet.dk, den 31 maj 2011 utfärdat av Energistyrelsen godkända riktlinjer om framtagning av residualmixen (Retningslinjer for udarbejdelsen af den generelle deklaration). Rekommendationen följer den

europiska rekommendation som behandlas i avsnitt 1.2.3. I riktlinjerna tas dessutom ställning till hur föråldrade ursprungsgarantier ska hänföras till olika kalenderår. Enligt riktlinjerna ska exempelvis residualmixen för 2013 utökas med sådana föråldrade ursprungsgarantier som motsvarar den el från förnybara energikällor som producerats under perioden 1.4.2012—31.3.2013.

Behöriga organs rekommendation om bästa praxis

Vid ett projekt som genomförts av behöriga organ och som understötts av EU-kommissionen (RE-DISS-projektet) har det utfärdats en rekommendation om bästa praxis i fråga om ursprungsgarantier (Best Practice Recommendations for the metre en oeuvre of Guarantees of Origin and other tracking systems for disclosure in the electricity sector in Europe). Rekommendationens syfte är att förbättra garantiernas exakthet och tillförlitlighet samt att skydda garantierna mot förfälskning. Den senaste versionen av rekommendationen är version 2.0, som har utfärdats den 14 oktober 2012. Rekommendationen går utöver den nivå av reglering som förutsätts i RES-direktivet.

Enligt rekommendationen ska garantierna på medellång eller lång sikt vara den enda godtagbara metoden att garantera ursprunget för el från förnybara energikällor. Samtliga miljö- och ekomärken som beviljas el, inklusive dem som beviljas av organisationer, ska basera sig på ursprungsgarantier. Om en elförsäljare saluhåller produkter som baserar sig på förnybara energikällor, ska behövliga ursprungsgarantier skaffas under samma kalenderår. Ursprungsgarantier kan också användas vid bearbetning av den information som lämnas om el som producerats från flera olika energikällor.

Enligt rekommendationen bör systemet med ursprungsgarantier i alla europeiska länder basera sig på samma europeiska system för energicertifikat EECS (European Energy Certificate System) som förvaltas av Association of Issuing Bodies, dvs. AIB.

Länderna bör tillhandahålla nationell residualmixer för att ge ursprung åt sådan el vars egentliga ursprung inte kan spåras, men bör

anges på de fakturor och i det reklammaterial som riktas till slutförbrukare. Vid beräkningen av residualmix bör man använda den metod som utvecklats vid RE-DISS-projektet där deltagande länder samarbetar för att ta fram den nationella residualmixen. De behöriga organen i dessa länder bör samarbeta för att samordna olika länders nationella residualmixer på basis av importen och exporten av energi, ursprungsgarantier och andra tillförlitliga spåringsmetoder. Den residualmix som anges för slutförbrukarna ska räknas fram på den nationella nivån. Om två eller flera länder har en gemensam elmarknad, kan residualmixen räknas fram också för ett sådant område.

I rekommendationen fastställs det för länderna också en gemensam tidtabell enligt vilken de ska ta fram de uppgifter som ska lämnas till slutförbrukarna för att det skulle vara möjligt att på den europeiska nivån samordna effekterna av den gränsöverskridande handeln med el och ursprungsgarantier på ländernas nationella residualmixer. En gemensam tidtabell behövs för att hindra dubbelräkning av energienheter på den europeiska nivån. Den fysiska importen och exporten av el motsvarar i allmänhet inte den energimängd som motsvarar importerade och exporterade ursprungsgarantier. Enligt rekommendationen bör det fel som på grund av detta uppstår i residualmixen korrigeras med hjälp av den europeiska energimixen.

För att en nationell residualmix ska kunna räknas fram ges i rekommendationen anvisningar för korrigerings av produktionsmängden för ett visst kalenderår. Om energimängden i residualmixen är mindre än elförbrukningen under ett visst kalenderår, ska den nationella produktionen utökas med den mängd energi som motsvarar skillnaden med hjälp av den europeiska energimixen. Om energimängden å andra sidan överskrider förbrukningen, ska den europeiska energimixen utökas med den nationella produktionsmix som motsvarar överskottet.

I rekommendationen tas ställning till frågan om sammanjämkning av den giltighetstid på 12 månader som gäller för ursprungsgarantin och tiden för lämnandet av uppgifter om olika energikällor under ett kalenderår till slutförbrukarna. En ursprungsgaranti som

hänför sig till produktionen under kalenderår X ska återkallas före den 31 mars år X + 1, om ursprungsgarantin används för att verifiera de uppgifter om kalenderår X som lämnas till slutförbrukarna. Om ursprungsgarantin återkallas senare, ska garantin hänföras till år X + 1.

Enligt rekommendationen ska länderna ta fram en preliminär nationell residualmix före den 30 april år X + 1 samt lämna uppgift om huruvida den till buds stående produktionsmängd som korrigerats med import och export av ursprungsgarantier överskrider eller underskrider elförbrukningen under kalenderår X. Före den 15 maj år X + 1 framtas så den europeiska energimix som behövs vid sammanställningen av den slutliga nationella residualmixen. Om den energimängd som nationellt står till förfogande under kalenderår X underskrider förbrukningen, utökas den nationella produktionsmixen med den mängd energi ur den europeiska energimixen som motsvarar skillnaden. Den slutliga nationella residualmixen ska tas fram före den 31 maj år X + 1 och de uppgifter om kalenderåret X som lämnas till elförbrukarna ska publiceras den 1 juli.

Enligt rekommendationen bör ursprungsgarantier inte beviljas för en längre produktionsperiod än en kalendermånad. I rekommendationen tas dessutom ställning till tidpunkten för publicering av uppgifterna om elens ursprung samt de metoder som används vid sammanställningen av uppgifterna om elleverantörer.

1.3 Bedömning av nuläget

Sammanställningen av de uppgifter som lämnas till slutförbrukarna

Det enda syftet med ursprungsgarantierna är att på de fakturor och i det reklammaterial som skickas till slutförbrukarna verifiera ursprunget för den el som producerats från förnybara energikällor. De uppgifter som ges till slutförbrukarna ska enligt förordningen om angivande av elens ursprung indelas åtminstone i fossila energikällor och torv, förnybara energikällor och kärnkraft. Elförsäljaren har inte kännedom om de energikällor som

använts vid produktionen av el bl.a. när denne på den nordiska elbörsen köper el vars ursprung inte har certifierats med tanke på återförsäljningen till slutförbrukarna. Med hjälp av en kalkylmässig modell, dvs. residualmix, får sådan el vars produktionssätt är okänt ett ursprung. Vid beräkningen av residualmix blir elen från förnybara energikällor nuförtiden delvis beaktad två gånger. Detta beror på att man använder den okorrigerade nordiska residualmixen. För att förhindra dubbelräkning bör man i stället för den nordiska residualmixen använda den nationella residualmix som enligt förslaget ska tas fram av Energimarknadsverket.

Metoderna för certifiering av elens ursprung

Certifiering av elens ursprung är frivilligt, och det finns flera parallella metoder för att visa att elen producerats från förnybara energikällor. Systemet med ursprungsgarantier för el baserar sig på lagen om certifiering och angivande av elens ursprung. Dessutom används elförsäljarnas egna varumärken och medborgarorganisationers märken för att visa att elen producerats från förnybara energikällor. Märken används både vid marknadsföringen av el och på de fakturor som skickas till elförbrukarna.

För att tillförlitligheten hos och jämförbarheten av de uppgifter som lämnas till elförbrukarna ska kunna förbättras är det bättre att man utfärdar bestämmelser om ett enda system för certifiering som alltid ska tillämpas när påståenden om elens förnybara ursprung framförs för elförbrukarna. Ursprungsgarantin för el ska också vara det grundläggande kravet för att elförsäljare samt medborgarorganisationer o.d. andra organisationer ska få använda varumärken och miljömärken som anger att elen härstammar från förnybara energikällor. Utöver kriterierna för beviljande av ursprungsgaranti får dylika märken dessutom ställa andra egna krav.

Om flera olika system godkändes, skulle det förutsätta samordning mellan och samling av uppgifter från olika system. Om ursprungsgarantin godkänns som den enda metoden för att garantera att elen producerats från förnybara energikällor, minskar också risken för dubbelräkning vid beräkningen av

residualmix på det sätt som förutsätts i RES-direktivet.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Målen för systemet med ursprungsgaranti för el

Syftet med propositionen är att nationellt sätta i kraft bestämmelserna om ursprungsgarantier för el i artikel 15 i RES-direktivet. RES-direktivets mål är att öka användningen av energi från förnybara energikällor. I Finland har utbudet på ursprungsgarantier länge överskridit efterfrågan på dem, varför systemet i det nuvarande marknadsläget inte förväntas öka produktionen av el från förnybara energikällor. Det enda syftet med ursprungsgarantier är att verifiera de uppgifter om användningen av förnybara energikällor som lämnas till elförbrukarna. Genom ursprungsgarantier främjas elförbrukarnas möjligheter att välja ett avtal om leverans av el som producerats från förnybara energikällor samt att öka elförbrukarnas förtroende för reklamaterialet och de uppgifter om att elen producerats från förnybara energikällor som lämnas på fakturorna.

För att direktivet ska kunna sättas i kraft föreslås det att lagen om certifiering och angivande av elens ursprung ändras. Genom de föreslagna ändringarna ökas korrektheten hos de uppgifter som lämnas till elförbrukarna i och med att man försäkras sig om att den el som producerats från förnybara energikällor beaktas vid beräkningarna och uppges till elförbrukarna endast en gång. Det föreslås att framtagningen av den nationella residualmix som behövs för att uppgifter ska kunna lämnas anförtros Energiverket.

Ett ytterligare syfte är att i hela unionen standardisera uppgifterna i ursprungsgarantierna, den energimängd som motsvarar garantierna och garantiernas giltighetstid samt att övergå till elektronisk utväxling och behandling av garantierna. Syftet med ändringarna är att förenhetliga praxisen i unionens medlemsstater, vilket skulle effektivisera förvaltningen av garantier och öka exaktheten hos

kalkylerna över användningen av förnybar energi.

De föreslagna bestämmelserna är strängare än direktivets bestämmelser endast i det hänseende att ursprungsgaranti föreslås vara den enda godtagbara metoden att bevisa att elen har producerats från förnybara källor. En ursprungsgaranti som baserar sig på lagstiftningen skulle vara en förutsättning också för att el ska få marknadsföras som förnybar med hjälp av olika slags varumärken och miljömärken. Målet är att främja användningen av förnybar energi genom en harmonisering av de grundläggande krav som ställs på olika märken så att de motsvarar ursprungsgarantin, vilket avser att underlätta jämförelsen av märken och öka elförbrukarnas förtroende för elens förnybara ursprung. Sloandet av parallella system förbättrar också tillförlitligheten hos beräkningsmetoderna i och med att det minskar möjligheterna till dubbelräkning på det sätt som förutsätts i RES-direktivet.

Användningen av ursprungsgarantier föreslås bli utsträckt till att omfatta också sådana elproducenter som använder den el som de producerat i sin affärsverksamhet med andra nyttigheter och som i sin marknadsföring lämnar information om användningen av el från förnybara energikällor. Reformen behövs för att en energienhet som producerats från förnybara energikällor inte ska kunna beaktas två gånger så att man först säljer de ursprungsgarantier som hänför sig till den el som producerats och samtidigt vid marknadsföringen av andra nyttigheter uppger att el från förnybara energikällor använts.

Det att förnybara energikällor använts ska bevisas genom ursprungsgarantier, om man vid marknadsföringen av andra nyttigheter utöver el framför påståenden om att man använder el från förnybara energikällor.

Nationell prövningsrätt i fråga om utvidgningen av systemet med ursprungsgarantier till uppvärmning och avkylning

RES-direktivet gör det möjligt att utsträcka systemet med ursprungsgarantier till att omfatta också användningen av förnybara energikällor vid produktionen av värme och kyla. För Finlands del föreslås dock inte detta ef-

tersom det i nuläget inte skulle vara ändamålsenligt att utvidga kretsen av de verksamheter som omfattas av ursprungsgarantin. I Finland skulle en utvidgning av systemet till att omfatta fler produkter inte ha några betydande inverknings på möjligheterna för slutförbrukarna av värme eller kyla att träffa val på basis av användningen av förnybar energi.

Valet av uppvärmningsform är till sin natur en långsiktig, teknisk investering som inte kan bytas på samma sätt som elleverantören. Certifieringen av ursprunget för den värme som produceras skulle ha betydelse för värmeförbrukaren vid valet av uppvärmningsform primärt eller i samband med grundlig renovering. Uppdelningen av uppvärmningsformerna enligt produktionsätt i förnybara och icke förnybara energikällor är dock genomsynlig ur slutförbrukarens synvinkel. Inga ursprungsgarantier behövs för att visa att en viss uppvärmningsform baserar sig på förnybara energikällor såsom på elmarknaden där elförbrukarna i princip inte känner till de energikällor från vilka den el som de köper härstammar ifrån.

Det kan vara obligatoriskt att ansluta sig till ett fjärrvärmenät varvid inga ursprungsgarantier behövs för att underlätta valet av uppvärmningsform. Värmeförbrukaren kan inte heller välja mellan fjärrvärmeleverantörer eftersom det inom ett visst område i regel endast finns en leverantör. I 57 a § i marktvärdnings- och bygglagen (132/1999) föreskrivs att i en detaljplan kan det utfärdas bestämmelser om anslutning av nya byggnader till fjärrvärmenätet, om bestämmelsen är nödvändig med tanke på en effektiv och hållbar energianvändning, den eftersträfvade luftkvaliteten eller andra mål för detaljplanen.

Det är dock inte obligatoriskt att ansluta en byggnad till fjärrvärmenätet om det uppvärmningssätt som används i byggnaden är ännu effektivare än fjärrvärme. Undantagen kan gälla exempelvis lågenergihus samt sådana uppvärmningsformer med låga utsläpp som baserar sig på förnybara energikällor såsom solenergi, jordvärmepumpar med full effekt och bioenergi, som genererar små utsläpp. Ursprungsgarantierna skulle således kunna ha betydelse för den som inte omfattas

av skyldigheten att ansluta sin fastighet till fjärrvärmenätet när sättet att producera fjärrvärmen jämförs med andra uppvärmningsalternativ.

Om en värmeförbrukare som inte omfattas av anslutningsskyldighet valde fjärrvärme, skulle produktionssättet för värmen dock senare kunna ändras utan att det skulle vara möjligt för förbrukaren att till en liten kostnad byta uppvärmningsform. Att använda ursprungsgarantier skulle därför inte heller i det fall att förbrukaren inte omfattas av skyldigheten att ansluta byggnaden till fjärrvärmenätet vara ändamålsenligt. Det faktum att ett system med ursprungsgarantier saknas bedöms ha högst en liten inverkan på efterfrågan på fjärrvärme om eventuell efterfrågan bedöms utifrån efterfrågan på ursprungsgarantierna för el. Antalet beviljade ursprungsgarantier för el har länge överskridit efterfrågan på dem på marknaden. När utbudet överskrider efterfrågan kan användningen av förnybara energikällor inte ökas genom systemet med ursprungsgarantier.

Behovet av avkylning är på grund av klimatet relativt litet i Finland varför det inte skulle finnas tillräcklig efterfrågan på ursprungsgarantier för avkylning.

2.2 De viktigaste förslagen

Ursprungsgarantin för el som den enda metoden att garantera att elektriciteten producerats från förnybara energikällor

I RES-direktivet förutsätts det att medlemsstaterna säkerställer att ursprunget på el som produceras från förnybara energikällor, kan garanteras som sådan. RES-direktivets krav att ursprunget för el som producerats från förnybara energikällor ska garanteras såsom förnybart förutsätter dock inte att ursprungsgarantin är den enda tillförlitliga och godtagbara metoden att visa elens ursprung. Direktivet tillåter parallellt med ursprungsgarantier andra system för att konstatera ursprunget för el och genom vilka den el som produceras från förnybara energikällor kan åtskiljas från el som produceras från andra energikällor vid beräkningen av residualmix.

Enligt RES-direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att den energi som produceras

från förnybara energikällor endast beaktas en gång. Om ursprungsgarantin tillåts som den enda metoden att bevisa att en viss andel av elen härstammar från förnybara energikällor minskar risken för dubbelräkning. Om sådana sätt att bevisa elens ursprung som är parallella med och alternativa till ursprungsgarantin tillåts, uppstår det en risk för dubbelräkning, så att andelen förnybar energi vid angivandet av andelarna av energi som härstammar från olika energikällor, kan komma att beaktas som större än vad den faktiska energimängden är.

För att också RES-direktivets krav angående beaktandet av energi från förnybara energikällor endast en gång kan uppfyllas, behöver uppgifterna om producerade energimängder från förnybara energikällor i olika system och i registren över ursprungsuppgifter samordnas. Dessutom bör uppgifter från samtliga parallella system samlas för att residualmixen ska kunna räknas fram. Användningen av parallella system ökar också behovet av tillsyn eftersom samma övervaknings- och kontrollåtgärder också ska inriktas på alla alternativa system utöver kontrollen av att det egentliga systemet för ursprungsgarantier fungerar på rätt sätt. För dem som använt alternativa system kan dock kostnaderna för verifiering stiga jämfört med nuläget, om ursprungsgarantin är den enda tillåtna metoden att bevisa att elen producerats från förnybara energikällor.

Om ursprungsgarantin föreskrivs vara den enda accepterade metoden att verifiera andelen energi som härstammar från förnybara energikällor, kan RES-direktivets krav ur systemövervakarens synvinkel uppfyllas på det mest kostnadseffektiva sättet, så att ursprunget för den el som producerats från förnybara energikällor kan garanteras som sådan och att den energi som producerats från förnybara energikällor endast beaktas en gång.

Att ursprungsgarantin föreslås vara det obligatoriska sättet att garantera energins förnybara ursprung avser inte att begränsa användningen av aktörernas egna produkter eller varumärken som hänför sig till elens ursprung eller andra egenskaper hos den. De kan också fortsättningsvis användas, men certifieringen av ursprunget för elen från för-

nybara energikällor ska dock alltid ske med hjälp av ursprungsgarantier.

Kravet att verifiera de uppgifter om elens förnybara ursprung som lämnas förbrukarna

Verifiering av de uppgifter om användningen av förnybar energi som lämnas vid marknadsföringen av el och på elfakturorna

Enligt den gällande lagstiftningen är elförsäljare skyldiga att ange ursprunget för den el som de under föregående kalenderår sålt till elförbrukarna i de elfakturor som riktas till elförbrukarna eller i bilagor till dessa minst en gång per kalenderår samt i reklam som delas ut eller sänds direkt till elförbrukarna. Enligt förslaget ska ursprunget för den el som uppges ha producerats med förnybar energi, t.ex. specificerade varumärken eller produkter, i fortsättningen certifieras med ursprungsgarantier. En elförsäljare ska verifiera de uppgifter som lämnas elförbrukaren och som gäller el som producerats från förnybara energikällor enligt ett specifikt avtal med hjälp av ursprungsgarantier.

Med hjälp av ursprungsgarantier ska också andelarna av sådana kända och spårbara förnybara energikällor som använts vid produktionen av el som härstammar från flera olika energikällor verifieras, om dessa anges för elförbrukarna.

Om det är fråga om angivande av produktionsformerna för el av okänt ursprung med hjälp av residualmix, behöver andelen förnybar energi som anges i residualmixen dock inte verifieras. Elen ska inte heller behöva anges vara producerad från förnybara energikällor trots att detta i verkligheten skulle vara fallet. Denna andel av energin kan anges med hjälp av den residualmix som Energimarknadsverket räknar fram.

Dessutom föreslås det att de nyaste uppgifter om elens ursprung som på fakturorna lämnas till elförbrukarna alltid ska hållas tillgängliga för elförbrukarna.

Skyldigheten att certifiera elens ursprung med hjälp av ursprungsgarantier skulle således gälla endast de elförsäljare som säljer el till slutförbrukarna. Ursprungsgarantier ska användas till att intyga riktigheten av de uppgifter om användningen av förnybar

energi som lämnas i ett avtalsförhållande mellan elförsäljare och elförbrukare. Detta minskar inte trovärdigheten hos systemet med ursprungsgarantier, eftersom ursprunget för den el från förnybara energikällor som elförbrukaren köpt alltid ska verifieras. En elproducent eller elimportör som också säljer el till slutförbrukare, ska i egenskap av elförsäljare vara skyldig att med hjälp av ursprungsgaranti intyga riktigheten i sitt påstående angående användningen av förnybara energikällor.

Verifiering av uppgifterna om ursprunget för använd el

En elförbrukare som i sin marknadsföring uppger sig använda el från förnybara energikällor behöver inte intyga riktigheten i sitt påstående med hjälp av ursprungsgaranti. Det ska räcka med att elförbrukaren på annat sätt kan bestyrka sitt påstående, t.ex. genom ett avtal om leverans av el som producerats från förnybara energikällor. Kravet angående användning av ursprungsgarantier ska dock gälla en elproducent som i sådan marknadsföring som gäller den övriga affärsverksamheten uppger sig använda el från förnybara energikällor. Användningen av förnybara energikällor ska verifieras genom ursprungsgarantier. Denna ändring behövs för att förhindra att den el som producerats från förnybara energikällor anges två gånger. Skogsindustrin producerar exempelvis i sina processer el som kan användas vid tillverkningen av papper. Om man i marknadsföringen av papper lämnar slutförbrukarna information om att el från förnybara energikällor använts, ska energikällorna för el verifieras med hjälp av ursprungsgarantin.

Begreppet reklammaterial

Nytt är dessutom att begreppet av sådant marknadsföringsmaterial som betraktas som reklam ska utvidgas. Som reklammaterial betraktas allt sådant tryckt material som distribueras eller skickas direkt till elförbrukarna. Med tryckt reklammaterial avses också anbud på ett elavtal. Med tryckt material jämställs material som producerats på ett annat bestående sätt elektroniskt och som elför-

brukaren kan kopiera och spara. Också sådant material som inte har begärts ska omfattas av begreppet. I samband med beslutspraxis har vid bedömningen av huruvida något material ska betraktas som reklammaterial betydelse fästs vid att det är fråga om material som skickats till elförbrukaren utan att denne begärt det. Då det föreslås att de påståenden om användning av förnybar energi, i fråga om både produktionssätt och energikällor, som framförs i reklamaterialet i fortsättningen ska verifieras, skulle det inte ur elförbrukarens synvinkel vara ändamålsenligt att sådant material som elförbrukaren får på egen begäran lämnas utanför verifieringsskyldigheten.

Sammanställningen av de uppgifter om andelen förnybar energi som lämnas elförbrukarna

RES-direktivet förutsätter att en energienhet som producerats från förnybara energikällor endast beaktas en gång. För att direktivet ska kunna sättas i kraft föreslås det bestämmelser om att endast en ursprungsgaranti kan beviljas per producerad energienhet och att en enhet som producerats från förnybara energikällor endast beaktas en gång vid beräkningen av residualmix. När man till elförbrukarna lämnar uppgifter om elens förnybara ursprung ska dessutom den energimängd som härstammar från förnybara energikällor och som motsvarar de ursprungsgarantier som överförts till tredje part dras av från andelen energi från förnybara energikällor i energimixen. Energimarknadsverkets uppgift föreslås vara att ta fram och publicera Finlands nationella residualmix.

Framtagning av residualmixen

Residualmix behövs för att man ska kunna ange energimixen på de elfakturor och i sådant reklammaterial som riktas till elförbrukare och att ge ursprung åt sådan el vars ursprung inte annars är känt samt åt el som producerats från förnybara energikällor eller el som importerats från länder utanför EES-området men som inte har certifierats med ursprungsgarantier. Till sådan el vars ur-

sprung inte är känt hör särskilt el som köpts på den nordiska elbörsen.

Nuförtiden får man i fråga om el som köpts på elbörsen använda den nordiska icke korrigerade residualmixen. Detta leder till att den el som producerats från förnybara energikällor räknas två gånger, eftersom man från den nordiska residualmixen inte drar av andelen förnybar energi som motsvarar de ursprungsgarantier för el som sålts separat från elen. De nordiska länderna har inte kunnat komma överens om gemensamma förfaranden för beräkning av residualmixen. För att förhindra dubbelräkning av förnybar energi ska det inte längre vara möjligt att använda den nordiska residualmixen utan man ska använda Finlands nationella residualmix. För att säkerställa att de uppgifter som i reklamaterialet och på fakturor lämnas till elförbrukarna är korrekta föreslås det bestämmelser om att elförsäljarna, när de lämnar uppgifterna, ska använda sig av den residualmix som enligt förslaget ska räknas fram och publiceras av Energimarknadsverket.

För att förhindra dubbelräkning av sådan el som producerats från förnybara energikällor finns det behov av att säkerställa att residualmixen motsvarar de faktiska andelarna av olika energikällor och att de elpartier som producerats från förnybara energikällor för vilka ursprungsgarantier beviljats har dragits av före beräkningen av residualmix. Den mängd el som motsvarar återkallade ursprungsgarantier ska dras av från residualmixen, eftersom de mängder el som producerats med olika produktionssätt innehåller all el som producerats från förnybara energikällor. Om man inte från residualmixen drar av mängden el som producerats från förnybar energi, kan de övriga EU-länderna ha grundad anledning att misstänka ursprungsgarantiernas korrekthet, tillförlitlighet och trovärdighet.

Det som är problematiskt i framtagningen av residualmix är att ursprungsgarantiens giltighetstid på 12 månader från produktionen av en energienhet i enlighet med RES-direktivet och lämnandet av uppgifter till elförbrukarna om de energikällor som använts vid produktionen av el ska sammanjämkas med varandra. Enligt 11 § i den gällande lagen, som baserar sig på elmarknadsdirekti-

vet, ska man lämna elförbrukaren uppgifter om energikällorna för den el som sålts under föregående kalenderår. Problematiskt är behandlingen av sådana ursprungsgarantier som motsvarar den el som producerats under ett visst kalenderår, men som inte används för verifiering av de uppgifter som hänför sig till samma kalenderår.

Giltighetstiden på 12 månader för den ursprungsgaranti som förutsätts i RES-direktivet och lämnandet av uppgifter från kalenderåret kan sammanjämkas t.ex. så att man från de olika produktionsmängder som härstammar från olika källor under ett kalenderår drar av de ursprungsgarantier som använts för verifiering av uppgifterna om kalenderåret och som har återkallats. I residualmixen kvarstår då den mängd el från förnybara energikällor som motsvarar beviljade och oanvända ursprungsgarantier, men metoden resulterar inte i dubbelräkning av den förnybara energin. Den andel som motsvarar oanvända garantier blir då avdragen mot de uppgifter som lämnas till elförbrukarna kalenderåret $X + 1$ eller kvarstår såsom föråldrad i residualmixen för kalenderåret X .

Behörigt organ som svarar för beviljande, överföring, återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier

I RES-direktivet föreskrivs att medlemsstaterna eller de behöriga organ som utsetts ska inrätta lämpliga mekanismer för att säkerställa att ursprungsgarantier utfärdas, överförs och återkallas elektroniskt och att de är korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägeri. För närvarande har stamnätsinnehavaren som ålagts systemansvar, Fingrid Abp, till uppgift att bevilja ursprungsgarantier. De mer omfattande uppgifter i samband med ursprungsgarantier som fastställs i direktivet lämpar sig med tanke på uppgifternas natur, vid sidan av beviljandet av garantier, för att skötas av en myndighet och Energimarknadsverket är ett organ som uppgifterna på ett naturligt sätt skulle kunna anförtros åt. Utförandet av de nya uppgifterna skulle dock enligt Energimarknadsverkets uppskattning kräva betydande utökning av resurserna. Energimarknadsverket har uppskattat att behovet av tilläggsresurser uppgår, beroende på

antalet anläggningar som omfattas av systemet och antalet registeråtgärder, till närmare tio årsverken. Då målet i enlighet med statens riktlinjer är att öka produktiviteten har det visat sig vara mycket svårt att få tilläggsresurser för Energimarknadsverket.

Alternativa sätt att ordna skötseln av de uppgifter om överföring och återkallande av ursprungsgarantier som beskrivs i RES-direktivet är utökning av det systemansvariga stamnätsbolaget Fingrid Abp:s nuvarande uppgifter kring beviljandet av ursprungsgarantier med nya uppgifter eller ett arrangemang där en finländsk sammanslutning eller stiftelse som uppfyller lagens kriterier eller en del av en sådan, på ansökan och vid behov genom anbudsförfarande, utses till ett organ som beviljar, överför och återkallar ursprungsgarantier.

Om man väljer det senare alternativet, dvs. att beviljande, överföring och återkallande av ursprungsgarantier genom anbudsförfarande uppdras åt en finländsk sammanslutning eller stiftelse, är det pris som bildas genom konkurrensutsättning i princip det billigaste på marknaden. Också i det fall att en part som i lag särskilt ålagts att sköta uppgiften svarar för beviljande, överföring och återkallande av ursprungsgarantierna, ska prissättningen vara skälig. Också nuförtiden ska de avgifter som den systemansvariga stamnätsinnehavaren Fingrid Abp tar ut för beviljande av ursprungsgarantier vara skäliga, och skäligheten hos prissättningen övervakas av Energimarknadsverket.

Problemet med det alternativ där aktören väljs genom anbudsförfarande är att få till stånd ett faktiskt anbudsförfarande. Det att anbudsförfarandet upprepas med jämna mellanrum skulle inte uppmuntra aktörerna till att investera i ett register över ursprungsgarantier. Hittills har uppgifter i anslutning till ursprungsgarantier i Finland skötts av endast en aktör på uppdrag av den systemansvariga stamnätsinnehavaren Fingrid Abp.

Systemet med ursprungsgarantier befinner sig, särskilt i fråga om beräkningen av residualmix, ännu delvis på ett utvecklingsstadium, varför det av den aktör som utses till uppgiften krävs att denne utvecklar tillvägagångssätten i anslutning till ursprungsgarantier. De åtgärder som krävs för att utveckla

och bygga upp ett system som inbegriper internationella förbindelser kan säkrast genomföras så att man väljer ett alternativ som går ut på att uppgifterna för det systemansvariga stamnätsbolaget Fingrid Abp, som redan numera beviljar ursprungsgarantier, utökas med nya uppgifter.

Det föreslås bestämmelser om att det stamnätsbolag som ålagts systemansvar ska vara det organ, dvs. registeransvarig, som svarar för beviljande, överföring och återkallande av ursprungsgarantier. Enligt förslaget ska den registeransvarige vid skötseln av uppgiften kunna biträddas av utomstående avtalspartner, men att ansvaret för verksamheten ska kvarstå hos den registeransvarige.

Förenhetligande av innehållet i ursprungsgarantierna

RES-direktivet innehåller detaljerade bestämmelser om innehållet i ursprungsgarantier. För att direktivet ska kunna sättas i kraft föreslås det att det i lagen om certifiering och angivande av elens ursprung tas in sådana bestämmelser som förutsätts i direktivet. Det föreslås bestämmelser om att giltighetstiden för ursprungsgarantierna ska vara 12 månader från det att energienheten i fråga har producerats. Ursprungsgarantierna ska återkallas när garantierna har använts. Endast en ursprungsgaranti ska få beviljas för var och en av de energienheter som produceras. Närmare bestämmelser om de uppgifter i ursprungsgarantin som behövs för att sätta i kraft artikel 15.6 i RES-direktivet ska utfärdas genom en ändring av statsrådets förordning om certifiering av elens ursprung.

Erkännande av ursprungsgarantier som beviljats av EU- och EES-stater

Enligt RES-direktivet ska medlemsstaterna erkänna de ursprungsgarantier som andra medlemsstater har utfärdat i enlighet med direktivet. En medlemsstat får vägra att erkänna en ursprungsgaranti för el som producerats från förnybara energikällor endast om den har välgrundade tvivel på dess riktighet, tillförlitlighet eller trovärdighet. Medlemsstaten ska underrätta kommissionen om en sådan vägran och skälen till denna.

Genom förslaget genomförs dessutom artikel 14.10 i direktivet om energieffektivitet. Artikel 14.10 handlar om ömsesidigt erkännande av ursprungsgarantierna för el från högeffektiv kraftvärme. På den finländska marknaden har det tills vidare inte funnits efterfrågan på ursprungsgarantier för el som producerats med högeffektiv kraftvärme.

Enligt förslaget ska arbets- och näringsministeriet kunna fatta beslut om vägran att erkänna ursprungsgarantier som utfärdats av en stat inom EU eller EES. Arbets- och näringsministeriet ska också underrätta kommissionen om en sådan vägran och skälen till denna.

Energimarknadsverkets behörighet att vidta åtgärder på förhand

Genom den föreslagna lagen utvidgas det registeransvariga stamnätsbolaget Fingrid Abp:s uppgifter varigenom man på ett effektivare sätt än förut kan säkerställa att uppgifterna sköts på tillbörligt sätt. Det föreslås därför att Energimarknadsverket åläggs en skyldighet att på förhand fastställa de metoder och villkor för servicen som den registeransvarige ska tillämpa. Förfarandet motsvarar den praxis som är allmänt accepterad i annan lagstiftning om elmarknaden.

3 Propositionens konsekvenser

Konsekvenser för näringsverksamheten och myndigheternas verksamhet

Stamnätsbolaget Fingrid Abp, som ålagts systemansvar, förvaltar för närvarande systemet med ursprungsgarantier. Fingrid Abp ansluter produktionsanläggningarna till systemet med ursprungsgarantier samt beviljar ursprungsgarantier på basis av anläggningarnas produktionsuppgifter. År 2011 beviljades i Finland ursprungsgarantier för 10,66 terawattimmar el som producerats från förnybara energikällor. Motsvarande siffra för de tre första kvartalen under 2012 var 11,39 terawattimmar. Ökningen beror sannolikt på väderförhållanden och de nya anläggningar som registrerats i systemet. I dagsläget har 110 kraftverk anslutit sig till systemet med

ursprungsgarantier. Enligt uppskattningarna kommer det att ursprungsgaranti genom lag föreskrivs vara det enda sättet att verifiera att producerad el härstammar från förnybara energikällor att resultera i att antalet anläggningar som ansöker om ursprungsgarantier ökar eftersom de som tidigare bevisat elens ursprung med andra metoder sannolikt kommer att också ansöka om ursprungsgarantier. Dessutom har lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor (1396/2010) bedömts öka både vindkraftskapaciteten och biogaskapaciteten, och således också antalet ansökningar om ursprungsgaranti. Som helhet betraktat uppskattas efterfrågan på ursprungsgarantier till följd av ovan nämnda omständigheter högst fördubblas från år 2012 till år 2020.

Också de avgifter som tas ut påverkar slutningen till systemet med ursprungsgaranti. De avgifter som tagits ut av producenterna har enligt den systemansvariga stamnätsinnehavaren Fingrid Abp, som förvaltar systemet, legat kring 500—3000 euro/kraftverk och år. Avgifternas storlek varierar beroende på hur ofta certifikatet över elens ursprung ansöks. Innan ett kraftverk ansluts till systemet med ursprungsgarantier ska bedömningsorganet verifiera anläggningens produktions sätt och de energikällor som anläggningen använder, vilket också ger upphov till kostnader av engångskaraktär.

Förvaltningen av systemet med ursprungsgarantier har för närvarande anförtrots åt en privat serviceproducent, Grexel Systems Oy. Grexel Systems Oy tar årligen ur en medlemsavgift på 1 000 euro samt en avgift på 200 euro per anläggning. För beviljandet av ursprungsgarantier tas dessutom ut en avgift på 2 cent per megawattimme, om den sammanräknade mängden energi för vilken ursprungsgarantier beviljats är högst 2 terawattimmar per år. För den del som överskrider detta tas ut 0,1 cent per megawattimme. För import eller export av ursprungsgarantier från/till andra länder uttas dessutom 0,2 cent per megawattimme samt för återkallande av ursprungsgarantier från något annat land i det finländska registret 2 cent per megawattimme.

I RES-direktivet förutsätts det att man övergår till ett elektroniskt system i förvalt-

ningen av ursprungsgarantier. Fingrid Abp har meddelat att bolaget för närvarande inte har något elektroniskt register över ursprungsgarantier, vilket innebär att inrättandet av ett register kräver investeringar i data-system. Dessutom kommer det att ursprungsgarantier beviljas, överförs och återkallas i större utsträckning än förut medföra ett ökat personalbehov. Ett alternativ är att Fingrid Abp köper upprätthållandet av ett register över ursprungsgarantier av en utomstående serviceproducent eller av ett eget dotterbolag liksom för närvarande. Den nuvarande tjänsteproducenten Grexel Systems Ltd har redan ett elektroniskt system varför beviljande, överföring eller återkallande av ursprungsgarantier på elektronisk väg så som förutsätts enligt RES-direktivet bedöms inte öka kostnaderna, om detta alternativ väljs.

De kostnader som på grund av ursprungsgarantier nuförtiden medförs för elproducenterna är skäliga och propositionen bedöms inte medföra några betydande konsekvenser i form av höjda kostnader för dem som ansöker om ursprungsgarantier. I den gällande lagen förutsätts att prissättningen är skälig. Bestämmelserna föreslås bli preciserade till denna del så att man antingen i prissättningen eller de övriga servicevillkoren särskilt ska beakta mindre elproducenters möjlighet att använda sig av systemet. När kostnadernas storlek uppskattas bör man också beakta det faktum att det är frivilligt att ansluta sig till systemet med ursprungsgarantier och använda ursprungsgarantier. Enligt förslaget ska elen i fortsättningen dock inte få marknadsföras som producerad från förnybara energikällor om den inte har certifierats genom ursprungsgarantier. I Finland har utbudet på ursprungsgarantier redan en längre tid överskridit efterfrågan på dem varför ursprungsgarantier också säljs till utländska aktörer. Lönsamheten hos denna verksamhet påverkas av det pris som man vid de olika tidpunkterna får på marknaden för ursprungsgarantier. Lagförslaget bedöms inte ha några betydande konsekvenser för handeln med ursprungsgarantier.

Enligt förslaget ska Energimarknadsverket också fortsättningsvis utöva tillsyn över att lagen iakttas och ska dessutom anförtros en ny uppgift att på förhand fastställa den regis-

teransvariges villkor och metoder. Propositionen bedöms kunna öka Energimarknadsverkets arbetsbörda något, men den bedöms inte påverka verkets behov av personal. Miljökonsekvenser och konsekvenser för slutförbrukarna av el

Målet med ursprungsgarantierna för el och RES-direktivet är att öka användningen av energi som härstammar från förnybara energikällor. Genom ursprungsgarantier ökas slutförbrukarnas förtroende för de påståenden om elens förnybara ursprung som framförs. Ursprungsgarantin som den enda godtagbara, tillförlitliga metoden att bevisa elens ursprung skapar klarhet i systemet och ökar påståendenas begriplighet. Förtroendet för systemet ökar i och med att metoden för beräkning av mängden el som producerats från förnybara källor är mer exakt. På lång sikt kan propositionen påverka efterfrågan på el från förnybara energikällor. Nuförtiden har dock utbudet på ursprungsgarantier redan en längre tid överstigit efterfrågan på dem, och efterfrågan bedöms, åtminstone omedelbart, inte öka i någon betydlig grad.

Propositionen bedöms inte ha någon betydande inverkan på elpriset, eftersom de kostnader som medförs av att systemet med ursprungsgarantier ändras är skäligen.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet. Vid beredningen har tjänstemännen biträttats av en informell bakgrundsgrupp som bestått av företrädare för den systemansvariga stamnätsinnehavaren Fingrid Abp som svarar för beviljandet av ursprungsgarantier, bolaget Grexel Systems Oy som svarar för förvaltningen av registret över ursprungsgarantier, Energimarknadsverket, Konsumentverket, Finsk Energiindustri rf, Skogsindustrin rf och Finlands naturskyddsförbund.

Utlåtande över regeringspropositionen har begärts av Energimarknadsverket, Fingrid Abp, Finsk Energiindustri rf, Finlands Näringsliv EK rf, Grexel Systems Oy, Förbundet för Finsk Handel, Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry, Kuluttajat - Konsumenterna ry, Konsumentverket, Skogsindustrin rf,

Finlands naturskyddsförbund och Företagarna i Finland rf.

I remissyttrandena togs allmänt fram följande frågor och ändringsförslag:

1) att systemet med ursprungsgaranti ska utvidgas till att gälla också andra produktionsformer än förnybar energi och högeffektiv kraftvärme,

2) prissättningens skälighet, särskilt från mindre producenters synvinkel, och å andra sidan säkerställande av att den registeransvarige har en tillräcklig produktionsbas,

3) möjligheten att använda andra existerande verifieringssystem för sådan verifiering som lagen kräver,

4) den skyldighet som åläggs elförsäljaren att vid sidan av eller i stället för bolagets totala energimix dessutom ange ursprunget för den el som levereras till var och en av de enskilda kunderna.

Tanken i Finland har varit att systemet med ursprungsgarantier ska vara förenligt med minimikraven i RES-direktivet och det har inte ansetts nödvändigt att utsträcka systemet till att omfatta också andra produktionsformer. Förslaget hindrar inte elförsäljarna från att saluföra andra elprodukter som baserar sig på förnybara energikällor, men detta ska alltså inte ske med hjälp av ursprungsgarantier. Kravet att prissättningen ska vara skälig har beaktats i och med att man i lagen intagit en skyldighet att beakta mindre elproducenter vid prissättningen av service eller i de övriga villkoren. När det gäller möjligheten att använda sig av andra system för verifiering, är detta redan möjligt med stöd av det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i lagen. I detta sammanhang har det inte ansetts nödvändigt att utvidga bemyndigandet. Den skyldighet att för kunden ange hur den el som under föregående år sålts till kunden som helhet fördelar sig på de olika energikällorna vilken nu åläggs elförsäljaren baserar sig på kravet i elmarknadsdirektivet och kan därför inte ersättas med en individuell ursprungsmärkning av den el som säljs till kunden. Man får också ange den enskilda kunden på vilket sätt den el som levererats just till honom fördelar sig på de olika energikällorna, men inte heller till denna del har man velat införa strängare bestämmelser än

de minimikrav som elmarknads- och RES-direktivet uppställer på elförsäljarna.

Andra ändringsförslag av mer teknisk art som framförts i remissyttrandena har i mån av möjlighet beaktats i lagförslaget.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om certifiering och angivande av elens ursprung

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. Lagen föreslås innehålla bestämmelser om certifiering av ursprunget för sådan el som producerats med hjälp av förnybara energikällor och högeffektiv kraftvärme samt om den information om elförsäljarens energikällor som ska lämnas till kunderna. I 2 mom. föreslås å sin sida begränsningar i tillämpningen av vissa bestämmelser på ursprungsgarantin för el som producerats med högeffektiv kraftvärme. Begränsningarna i tillämpningsområdet gäller paragrafer genom vilka underpunkter till artikel 15 i RES-direktivet har satts i kraft eller som annars sakligt sett kan tillämpas endast på el från förnybara energikällor eller ursprungsgarantierna på den.

1 a §. Definitioner. Definitionerna i 1—5 punkten motsvarar definitionerna i artiklarna 2a—2e i RES-direktivet. Den föreslagna definitionen på förnybara energikällor, som överensstämmer med direktivet, är mer omfattande än den nuvarande definitionen.

Paragrafens 6 punkt, som innehåller definitionen på el från förnybara energikällor, motsvarar definitionen i 2 § 3 punkten i statsrådets nuvarande förordning om certifiering av elens ursprung, vilken å sin sida motsvarar den definition som ingår i det tidigare gällande RES-E-direktivet. Någon motsvarande definition finns inte i RES-direktivet. Definitionen på apparater för egen förbrukning i paragrafens 7 punkt motsvarar definitionen i 2 § 4 punkten i statsrådets förordning om certifiering av elens ursprung, och motsvarar till sitt innehåll den definition som finns i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen (1260/1996). Med tanke på klarheten och konsekvensen i regleringen föreslås de ovan nämnda definitionerna bli flyttade från förordningen till lagen. Definitionerna i 8—10 punkten motsvarar till sitt innehåll motsva-

rande definitioner i direktivet om energieffektivitet.

Enligt definitionen i 11 punkten avses med reklammaterial tryckt material som i syfte att marknadsföra el distribueras eller skickas direkt till elförbrukarna. Definitionen motsvarar till denna del 2 § i statsrådets förordning om angivande av elens ursprung. Det huruvida elförbrukaren fått materialet på egen begäran eller utan eget initiativ spelar inte någon roll i sammanhanget. Med tryckt reklamaterial avses bl.a. reklamer, broschyrer och anbud på elavtal. Med tryckt material jämställs motsvarande material i elektronisk form vilket elförbrukaren kan spara och kopiera. Elförbrukaren ska alltså kunna bevara materialet med tanke på eventuella kommande behov på ett sätt som kan jämföras med bevarandet av tryckt material. Sådant är exempelvis ett anbud på avtal om leverans av el från förnybara energikällor vilket har skickats per e-post.

1 b §. Erkännande av ursprungsgarantier som EU- eller EES-stater beviljar för el producerad med hjälp av förnybara energikällor. Genom 1 och 2 mom. sätts artikel 15.9 i RES-direktivet i kraft. Artikel 15.9 handlar om ömsesidigt erkännande av ursprungsgarantierna för el från förnybara energikällor och möjligheten att vägra att erkänna garantier som utfärdats av en viss stat inom Europeiska unionen (EU) eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Paragrafen omfattar alltså inte de ursprungsgarantier för värme och kyla från förnybara energikällor vilka avses i artikel 15.2 i RES-direktivet.

Enligt förslaget ska sådana ursprungsgarantier för el från förnybara energikällor som utfärdats av en annan stat inom EU eller EES i princip erkännas som bevis på sådana omständigheter som avses i 2 § och i 4 § i statsrådets förordning om certifiering av elens ursprung. Av denna anledning bör de också erkännas som användbara för certifiering av elens ursprung enligt 11 §. Arbets- och näringsministeriet föreslås dock få besluta att Finland inte erkänner ursprungsgarantier som utfärdats av en viss stat inom EU eller EES

om det föreligger sådana grunder för vägran som anges i RES-direktivet. Kommissionen ska underrättas om vägran, men kommissionen kan på basis av artikel 15.10 i RES-direktivet kräva att Finland erkänner de ursprungsgarantier som landet i fråga har utfärdat.

Enligt 3 mom. får de ursprungsgarantier som inte erkänts dock användas på samma villkor som andra ursprungsgarantier, om de antecknas i det finländska registret inom två månader från beslutet att vägra erkännande. Med anteckning avses i paragrafen införel av ursprungsgarantin från ett annat register in i det finländska registret. Tidsfristen ska inte påverka giltighetstiden för de ursprungsgarantier som införts, utan giltighetstiden ska bestämmas på det vanliga sättet utgående från tidpunkten då elen producerades. En införd ursprungsgaranti kan också överföras vidare på normalt sätt.

1 c §. Erkännande av ursprungsgarantier som EU- eller EES-stater beviljar för el som producerats med högeffektiv kraftvärme. I paragrafen föreslås bestämmelser om godkännande i Finland av sådana ursprungsgarantier för el som en annan stat inom EU eller EES beviljat för el som producerats med högeffektiv kraftvärme i enlighet med kraven i direktivet om energieffektivitet. Förfarandet ska vara av samma slag som i fråga om ursprungsgarantier för el från förnybara energikällor och paragrafen motsvarar till sitt innehåll 1 d §.

2 kap. **Certifiering av elens ursprung med ursprungsgarantier**

2 §. Ursprungsgaranti för el. Enligt förslaget ska ursprungsgaranti för el kunna beviljas el som producerats med hjälp av förnybara energikällor samt el som producerats med högeffektiv kraftvärme. Genom paragrafen sätts artikel 15.1 i RES-direktivet och artikel 14.10 i direktivet om energieffektivitet i kraft. Någon ursprungsgaranti ska inte kunna beviljas för el som förbrukas av kraftverkets apparater för egen förbrukning. Detta motsvarar kravet i artikel 1 i RES-direktivet att öka andelen energi som härstammar från förnybara energikällor av den slutliga förbrukningen av energi samt punkt b i bilaga X till

direktivet om energieffektivitet där det föreskrivs att garanti beviljas endast för nettoproduktionen.

I 2 mom. föreskrivs att ursprunget för el från förnybara energikällor med avvikelse från det rådande rättsläget kan certifieras endast med ursprungsgaranti enligt denna lag. Det ska också fortsättningsvis vara frivilligt att certifiera elens ursprung, men för slutförbrukarna får elen uppges vara producerad med förnybara energikällor endast om elens ursprung har certifierats. I de grundläggande kraven för sådana miljö- och varumärken som används i saluföringen och marknadsföringen av el bör ingå certifiering av el med hjälp av ursprungsgarantierna enligt denna lag. Utöver kravet angående ursprungsgarantier ska miljö- och varumärken dessutom kunna uppställa egna krav.

Paragrafens 3 mom. motsvarar i övrigt den nuvarande 2 §, men bemyndigandet att utfärda förordning ska utsträckas också till de uppgifter som behövs för specificering av ursprungsgarantin. Närmare bestämmelser om de uppgifter i ursprungsgarantin som behövs enligt artikel 15.6 i RES-direktivet ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Eftersom ursprungsgarantins användningsområde redan i lagen fastställts att gälla endast el från förnybara energikällor och el som producerats med högeffektiv kraftvärme, föreslås det att bemyndigandet att utfärda förordning om produktionsätten och energikällorna för el som kan beviljas ursprungsgaranti stryks som onödigt ur paragrafen.

2 a §. Ursprungsgarantins standardstorlek och giltighetstid. Genom 1 mom. genomförs artikel 15.2 i RES-direktivet partiellt. I artikeln föreskrivs att standardstorleken för en ursprungsgaranti ska vara 1 megawattimme (MWh) och att endast en ursprungsgaranti ska utfärdas för varje energienhet som produceras.

Genom 2 och 3 mom. sätts artikel 15.3 i RES-direktivet delvis i kraft. Giltighetstiden för ursprungsgaranti börjar enligt artikel 15.3. i RES-direktivet löpa från den tidpunkt då energienheten i fråga produceras. Av denna anledning finns det behov av att närmare nationellt fastställa den produktionsperiod som ursprungsgarantin omfattar. Enligt förslaget ska perioden vara en kalendermånad.

Om anläggningens produktionsmängd per kalendermånad understiger 1 MWh, som berättigar till ursprungsgaranti, beviljas ursprungsgarantin först för den kalendermånad under vilken den sammanräknade mängden producerad energi uppgår till en megawatt-timme. Enligt det föreslagna 3 mom. ska ursprungsgarantin användas inom ett år från den sista dagen för produktion av den energienhet som omfattas av garantin. Om ursprungsgarantin inte används under den bestämda tiden, ska garantin ogiltigförklaras enligt 3 a §.

3 §. Beviljande av ursprungsgaranti och registeransvarig. Paragrafens 1 mom. motsvarar det nuvarande 3 § 2 mom. Paragrafens 2 mom. å sin sida motsvarar till innehållet huvudsakligen det nuvarande 3 § 1 mom. med undantag för att den registeransvariges uppgifter föreslås bli utökade så att de utöver beviljandet av ursprungsgarantier också omfattar överföring, återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier. Genom 2 mom. sätts artikel 15.5 i RES-direktivet delvis i kraft. Det föreslås att den stamnätsinnehavare som ålagts systemansvar ska vara det nationella behöriga organet samt att den registeransvarige vid behov ska kunna köpa tjänster för skötsel av sin uppgift. Den registeransvarige kan, om denne så vill, anförtro skötseln av uppgiften åt ett dotterbolag som denne äger helt. Stamnätsinnehavaren som ålagts systemansvar ska dock ansvara för att uppgifterna utförs på tillbörligt sätt oberoende av huruvida den utför arbetet som eget arbete eller som köpta tjänster.

3 a §. Återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgaranti. Det föreslås att det till lagen fogas en ny 3 a § genom vilken artikel 15.3 i RES-direktivet sätts delvis i kraft. För att förhindra dubbelt angivande av el från förnybara energikällor ska ursprungsgarantin återkallas då den har använts för att verifiera de uppgifter som lämnas slutförbrukarna av el. Eftersom ursprungsgarantin kan hänföras till två olika kalenderår, ska elförsäljaren underrätta den registeransvarige till vilket kalenderår garantin hänför sig och vilket års uppgifter som verifieras genom garantin. Den registeransvarige ska återkalla garantin utan dröjsmål efter att ha blivit underrättad om att

garantin använts eller ogiltigförklara garantin senast då garantins giltighetstid löpt ut.

3 b §. Elektronisk förvaltning av ursprungsgarantier och prissättning av tjänster. Det föreslås att det till lagen fogas en ny 3 b § med bestämmelser om förvaltning av ursprungsgarantier och prissättningen av tjänsterna. Enligt 1 mom. ska ursprungsgarantin för el i enlighet med artikel 15.5. i RES-direktivet beviljas, överföras, återkallas och ogiltigförklaras elektroniskt. Åtgärderna ska dessutom vidtas så att ursprungsgarantierna är korrekta, tillförlitliga och svåra att förfälska.

Bestämmelserna om prissättningen av service i det gällande 3 § 1 mom. föreslås bli flyttade till 3 b § 2 mom. i den föreslagna lagen. Prissättningen ska för det första vara skälig. Med skälig prissättning avses det att prissättningen ska basera sig på faktiska kostnader och att den vinst som verksamheten genererar ska vara skälig. Sådan vinst av verksamheten som anses vara skälig ska åter spegla den affärsverksamhetsrisk som är typisk för affärsverksamheten i fråga. Man bör också eftersträva kostnadseffektivitet i verksamheten, dvs. det får inte vara någon betydande skillnad mellan prissättningen av tjänster och de lägsta möjliga kostnaderna. I paragrafen uppställs också en riktgivande skyldighet för den registeransvarige att i prissättningen av service eller i de övriga villkoren för service beakta även mindre producenters möjligheter att dra nytta av systemet med ursprungsgaranti. I praktiken skulle den registeransvarige kunna lätta kostnadsbördan för mindre producenter bl.a. genom att för systemet godkänna aktörer som aggregerar producenter så att dessa antecknas som en aktör i registret. Aggregeringen skulle minska de kostnader som medförs för både producenter och den registeransvarige, och mindre elproducenter skulle då inte längre behöva beaktas särskilt vid prissättningen av service. Prissättningen ska trots detta vara skälig på det sätt som avses i paragrafen.

Prissättningens skälighet inbegriper också en genomsynlighetsaspekt. Därför ska försäljningsvillkoren och -priset på de tjänster som har samband med beviljandet av ursprungsgarantier publiceras. I paragrafen föreslås dessutom en ny bestämmelse om att

någon separat avgift inte får tas ut för återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier. Om sådan avgift togs ut skulle detta kunna utgöra ett hinder för återkallande vilket är viktigt för att hindra dubbelräkning av el från förnybara energikällor.

4 §. *Verifiering av ett kraftverks produktions sätt och de energikällor det använder.* I den gällande lagen används om den uppgift som ett bedömningsorgan ska utföra termen *certifiering* vilken lätt kan blandas ihop med den certifiering av elens ursprung som görs med hjälp av ursprungsgarantier. För att missförstånd ska kunna undvikas föreslås därför att terminologin ändras så att man i fortsättningen ska använda termen *verifiering* för den uppgift som ett bedömningsorgan ska utföra. Termen i fråga motsvarar bl.a. terminologin i lagen om utsläppshandel (311/2011) och används således på energiområdet redan allmänt om uppgiften i fråga. Ändringsförslaget är rent terminologiskt.

3 kap. **Angivande av elens ursprung**

11 §. *Skyldigheten att certifiera ursprunget för el som angetts vara producerad från förnybara energikällor.* Enligt 1 mom. ska elförsäljaren genom ursprungsgarantier certifiera den el som sålts uttryckligen på basis av ett avtal om leverans av el från förnybara energikällor. Certifiering är alltså obligatoriskt. Elförsäljaren ska ha återkallat ursprungsgarantier i behövlig utsträckning senast vid den tidpunkt som Energimarknadsverket anger. Detta behövs för att Energimarknadsverket ska kunna räkna fram mängden icke certifierad el av okänt ursprung under ett visst kalenderår. Verifiering av andelen förnybar energi är enligt förslaget dock inte nödvändig, om den anges för elförbrukaren med hjälp av residualmix.

Bestämmelsen berör endast el som säljs såsom förnybar och den begränsar alltså inte elförsäljarens rätt att sälja elprodukter som baserar sig på andra energikällor. Också vid angivandet av energikällorna för sådana produkter bör man dock beakta begränsningen enligt 1 mom. om certifiering av ursprunget för el som producerats som förnybar. Elförsäljaren ska med andra ord vid marknadsfö-

ringen av alla elprodukter och vid angivandet av energikällorna för dem se till att den el från förnybara energikällor som certifierats enligt 1 mom. inte säljs två gånger. På angivandet av andra energikällor än energikällor som baserar sig på förnybar energi för konsumenterna tillämpas utöver denna lag dessutom bestämmelserna i konsument skyddslagen (38/1978).

Paragrafens 2 mom. gäller en elproducent som i sin övriga affärsverksamhet själv använder el som han producerar från förnybara energikällor och vill utnyttja denna information kommersiellt genom att nämna detta för sina kunder. Momentet berör i praktiken t.ex. skogsindustrin som använder sådan el som den producerar själv vid papperstillverkningen och uppger detta vid marknadsföringen av papper.

En elproducent som inte själv använder den el som han producerar är inte skyldig att genom ursprungsgaranti certifiera ursprunget för den el som han använder, om han t.ex. genom ett leveransavtal kan visa att han använder el som certifierats enligt 1 mom. Elförbrukarens marknadsföring övervakas med stöd av konsument skyddslagen.

11 a §. *Elförsäljarens skyldighet att lämna uppgifter om elens ursprung.* I paragrafen föreslås bestämmelser om beräkning av hur den el som en elförsäljare sålt under kalenderåret som helhet fördelar sig på olika energikällor, dvs. energimix, och skyldigheten att ange denna för kunderna. Den totala energimixen, dvs. uppgift om de olika energikällornas andelar i den el som levererats under föregående år, ska anges årligen för alla elförbrukare oberoende av om säljaren för en elförbrukare också anger den i 11 § avsedda fördelningen efter energikälla i fråga om den elprodukt som denne köpt. Kravet baserar sig på artikel 3.9 i elmarknadsdirektivet. Paragrafens 1 mom. motsvarar annars det gällande 1 § 1 mom., men till momentet fogas en bestämmelse om skyldigheten att hålla uppgifterna fortlöpande tillgängliga för elförbrukarna. Det räcker med att uppgifterna hålls tillgängliga på elförsäljarens internetsidor. Till 1 mom. föreslås dessutom ett tillägg om att uppgifterna om elens ursprung ska lämnas minste en gång per kalenderår, vilket nuförtiden föreskrivs i 2 § i statsrådets förordning

om angivande av elens ursprung. Överföringen av bestämmelsen är av teknisk natur och dess syfte är att göra regleringen mer konsekvent. Paragrafens 2 mom. motsvarar till sitt innehåll annars 3 § 1 och 2 mom. i statsrådets förordning om angivande av elens ursprung, men i dem stryks kravet att ange andelar av de anskaffningar som gjorts på elbörsen eller utanför EES-området i förhållande till den totala mängde såld el. Kravet har visat sig vara onödigt i praktiken och uppgiften upplevs inte vara till någon nämndvärd nytta för slutförbrukarna av el.

Paragrafens 3 mom. är nytt till sitt innehåll och innefattar närmare bestämmelser om angivande av olika energikällors andelar i elförsäljarens totala energimix. En elförsäljare ska sammanställa de uppgifter som krävs enligt 2 mom. i princip utgående från fem olika anskaffningskategorier:

- 1) el från förnybara energikällor som certifierats genom ursprungsgaranti,
- 2) el från förnybara energikällor som inte certifierats genom ursprungsgaranti,
- 3) annan el av känt ursprung,
- 4) icke certifierad el som importerats från ett land utanför EES-området,
- 5) el av okänt ursprung.

I fördelningen enligt energikälla ska man som förnybar el få ange endast andelen av sådan el som certifierats genom ursprungsgaranti enligt 11 § och sådan förnybar el som ingår i residualmixen. Andelarna av icke certifierad el som importerats från ett land utanför EES-området, icke certifierad el från förnybara energikällor och el av okänt ursprung ska anges med hjälp av residualmix. Som icke certifierad el från förnybara energikällor räknas all el som producerats från förnybara energikällor men inga ursprungsgarantier som skulle motsvara elen har återkallats. Som icke certifierad el räknas alltså också sådan el från förnybara energikällor vars ursprungsgaranti har sålts eller löpt ut. Som el av okänt ursprung betraktas å sin sida sådan el vars ursprung inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt, i praktiken särskilt el som köpts på den nordiska elbörsen. Andelarna av annan el än sådan som producerats från förnybara energikällor och vars ursprung är känt behöver inte nödvändigtvis anges med hjälp av residualmix, om elens ursprung kan spåras på

ett tillförlitligt sätt. Sådan annan el av känt ursprung kan vara t.ex. el som elförsäljaren själv har producerat eller el vars ursprung på ett tillförlitligt sätt kan spåras t.ex. med hjälp av avtal eller certifikat.

11 b §. Elförsäljarens rätt till information. Till paragrafen ska flyttas bestämmelsen om elförsäljarens rätt till information som finns i 3 § 3 mom. i den gällande lagen. Ändringsförslaget är av teknisk natur och ska göra regleringen mer konsekvent.

11 c §. Uppgift om mängden koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall som uppkommer av elens olika energikällor. Paragrafen motsvarar huvudsakligen bestämmelserna i 3 § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen och i 2 och 4 § i statsrådets förordning om angivande av elens ursprung. Flyttningen av bestämmelserna till den nya 11 c § är till denna del endast en ändring av teknisk karaktär som gör regleringen mer konsekvent. Som ett nytt kompletterande krav föreslås i paragrafen ett krav om att de mängder koldioxidutsläpp och använt kärnbränsle som enligt paragrafen ska uppges, bör anges med hjälp av residualmix när det är fråga om el från förnybara energikällor eller el som importerats från länder utanför EES-området vilken inte har certifierats enligt 11 § eller el av okänt ursprung.

11 d §. Residualmixen. Paragrafen är ny till sitt innehåll och innefattar bestämmelser om de principer som ska följas vid beräkningen av residualmix. Enligt 1 mom. ska Energi marknadsverket för en period av ett kalenderår ta fram en nationell residualmix för Finland som elförsäljarna ska använda när dessa lämnar elförbrukarna uppgifter om energikällor för icke certifierad förnybar el eller el som importerats från ett land utanför EES-området samt för av el av okänt ursprung. Residualmixen ska publiceras årligen före utgången av juni månad och den ska användas för ändamål enligt 11, 11 a och 11 c § inom två månader efter publiceringen.

Genom 2 mom. sätts artikel 15.2 andra stycket i RES-direktivet delvis i kraft. När residualmix tas fram är det med tanke på garantisystemets tillförlitlighet viktigt att särskilt se till att den el som producerats från förnybara energikällor inte beaktas två gånger vid beräkningen och anges två gånger för

slutförbrukaren. Närmare bestämmelser om beräkning av residualmixen ska utfärdas genom statsrådets förordning om certifiering av elens ursprung. Genom statsrådets förordning utfärdas bestämmelser om att den nationella produktionsmixen, dvs. fördelningen av produktion på olika energikällor, ska användas som grund för beräkningen samt att den eventuella skillnad som vid beräkningen uppstår mellan elförbrukning och elproduktion ska kompletteras i första hand med hjälp av den europeiska residualmixen. Om någon europeisk residualmix inte står till förfogande, ska beräkningarna kompletteras med hjälp av den nationella energimix som använts i fråga om elproduktionen men utan de förnybara energikällornas andel. Den nordiska residualmixen ska inte användas om den inte används i alla övriga nordiska länder bortsett från Island. Genom förordning av statsrådet utfärdas annars bestämmelser om ett beräkningssätt som är förenligt med den rekommendation om beräkning av residualmixen som behöriga europeiska myndigheter utarbetat.

Enligt 3 mom. ska Energimarknadsverket meddela föreskrifter om de tidsfrister som den registeransvariga och elförsäljarna gemensamt ska iaktta och som är nödvändiga för att residualmix ska kunna tas fram och ursprungsgarantier ska kunna hänföras till ett visst kalenderår. Bestämmelserna är nödvändiga för att man ska kunna räkna fram de slutliga mängderna av certifierad och icke certifierad el under ett visst kalenderår.

4 kap. **Kompletterande bestämmelser och ikraftträdande**

12 a §. *Villkor och metoder som fastställs av Energimarknadsverket.* Till lagen föreslås bli fogad en ny 12 a § med bestämmelser om Energimarknadsverkets behörighet att på förhand fastställa sådana villkor som ställts av och metoder som angetts av den registeransvarige. Förhandsbehörigheten ska omfatta för det första fastställande av metoden för bedömning av vad som är skälig vinst i samband med beviljande och överföring av ursprungsgarantier. Dessutom ska Energimark-

nadsverket fastställa metoder för bestämmande av avgifter för beviljande och överföring av ursprungsgarantier samt villkoren för servicen i samband med dessa. Förhandsbehörigheten innebär att den som beviljar ursprungsgarantier inte ska få införa några villkor för servicen innan Energimarknadsverket har meddelat ett fastställelsebeslut gällande dem. När verket fattar ett fastställelsebeslut ska det inte vara bundet vid de villkor som har framlagts för det, utan verket ska ha rätt att göra en avvikelse från framställningen.

14 §. *Tvångsmedel.* Det föreslås att 2 mom. ändras genom en ny bestämmelse om att ifall elförsäljaren, elproducenten eller elförbrukaren inte enligt 11 § har certifierat ursprunget för sådan el som denne uppgett vara producerad från förnybara energikällor, ska Energimarknadsverket ålägga elförsäljaren, elproducenten eller elförbrukaren att utan dröjsmål rätta till försummelsen.

Samtidigt föreslås det nuvarande 2 mom. bli flyttat och utgöra ett nytt 3 mom. och förfarandet med vite utsträckas till att omfatta också det förpliktande beslutet enligt 2 mom.

18 §. *Bemyndigande att utfärda förordning.* Det bemyndigande att utfärda förordning som anges i paragrafen föreslås bli upphävt eftersom bestämmelsen inte uppfyller de krav att bestämmelserna ska vara exakta och noggrant avgränsade vilka ställs på bemyndiganden att utfärda förordning. Det föreslås att bemyndiganden att utfärda förordning ska vid behov utfärdas i anslutning till de enskilda materiella bestämmelserna.

Förenhetligande av terminologin

Det föreslås att det i fortsättningen i denna lag ska användas termen ”den registeransvarige” för det stamnätsbolag som ansvarar för upprätthållandet av systemet med ursprungsgaranti. Därför föreslås det att termerna ”den som beviljar ursprungsgaranti” och ”stamnätsinnehavare som ålagts systemansvar”, som inkonsekvent används i den gällande lagen om certifiering och angivande av elens ursprung, ska ersättas med termen ”den registeransvarige” i 5 och 6 §, 13 § 2 mom. samt i 15 och 17 §. Ändringsförslaget är av språklig art.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Enligt förslaget upphävs den nuvarande lagens bemyndiganden att utfärda förordning delvis, varvid också de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem upphävs. Enligt förslaget ska som onödig upphävas en bestämmelse med bemyndigandet att man genom förordning av statsrådet kan föreskriva om de sätt på vilka och de energikällor från vilka el ska vara producerad för ursprungsgaranti enligt denna lag ska kunna beviljas. Det föreslås att bestämmelser om de sätt på vilka och de källor från vilka sådan el som omfattas av ursprungsgaranti ska vara producerad ska finnas direkt i lag.

Det föreslås dessutom att bemyndigandet att utfärda närmare bestämmelser om det sätt på vilket elens ursprung får anges, sättet att beräkna andelen energi från olika energikällor, sättet att beräkna de koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall som härstammar från energikällorna samt om bevarandet av de uppgifter som omfattas av informationsskyldigheten ska upphävas. Med anledning av förslaget upphävs statsrådets förordning om angivande av elens ursprung, och de bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i den förordning som ska upphävas föreslås bli flyttade till lagen. Förslaget avser att öka tillförlitligheten hos och konsekvensen i lagstiftningen i och med att den nya föreslagna och den gamla gällande regleringen om angivande av elens ursprung samlas i ett kapitel.

Dessutom föreslås det att 18 §, som innehåller ett allmänt bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen genom förordning av statsrådet, ska upphävas. Det allmänna bemyndigandet att utfärda förordning motsvarar inte de krav på att bemyndiganden ska vara exakta och noggrant avgränsade som i dagens läge ska iaktas. Det föreslås att bemyndiganden att utfärda förordning ska i stället utfärdas i anslutning till de enskilda materiella bestämmelserna.

Till lagen föreslås bli fogat ett bemyndigande att genom statsrådets förordning utfärda närmare bestämmelser om

- 1) prissättningen av tjänster,

- 2) godkännande för Finlands del av sådana ursprungsgarantier som beviljats av länder utanför EU eller EES-området samt

- 3) beräkningen av residualmix.

Energimarknadsverket ska enligt förslaget utfärda sådana föreskrifter som berör den registeransvarige och elförsäljarna och handlar om de tidsfrister som ska iaktas vid hänförandet av använda ursprungsgarantier till ett visst kalenderår och om lämnande av uppgifter om detta till Energimarknadsverket vilka är nödvändiga för att residualmix ska kunna tas fram.

3 Ikraftträdande

Medlemsstaterna ska tillämpa de bestämmelser som utfärdats för genomförande av RES-direktivet från och med den 5 december 2010, vilket innebär att ikraftträdandet av lagen brådskar. Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2013, eller om behandlingen av lagförslaget då inte ännu har avslutats, så snart som möjligt.

Ikraftsättandet av de nya bestämmelserna ska dock ske i etapper med tanke på elproducenternas och den registeransvariges behov. Efter lagändringen krävs det att den registeransvarige ska ha ett elektroniskt register vilket den för närvarande inte har. Den registeransvariges skyldigheter enligt 3—3 b§ samt 12 a § föreslås därför träda i kraft först från och med den 1 mars 2014. Fram till nämnda datum kan den registeransvarige sköta sina uppgifter i enlighet med 3 § i den gällande lagen om certifiering och angivande av elens ursprung. De föreslagna 11—11 d § å sin sida föreslås träda i kraft den 1 januari 2014. Fram till utgången av 2013 ska elförsäljare, elproducenter och elförbrukare alltså i fråga om certifiering och angivande av ursprunget för el från förnybara energikällor kunna tillämpa den gällande 11 § och statsrådets förordning om angivande av elens ursprung som utfärdats med stöd av den. Förordningen i fråga ska förbli i kraft till utgången av 2013.

De ursprungsgarantier som beviljats före den nya lagens ikraftträdande uppfyller inte de krav som föreslås i fråga om formen hos och innehållet i ursprungsgarantierna. Av denna anledning föreslås det en övergångsbestämmelse om att de ursprungsgarantier

som beviljats före lagens ikraftträdande ska fortfarande kunna användas inom 12 månader från att de beviljats.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft. Den registeransvariga skulle exempelvis kunna vid behov konkurrensutsätta utomstående serviceproducenter redan innan lagen trätt i kraft för att verksamheten på ett smidigt sätt ska kunna anpassas efter de föreslagna ändringarna.

4 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt förslaget ska registeransvarig för registret över ursprungsgarantier vara, liksom i nuläget, stamnätsbolaget Fingrid Abp som ålagts systemansvar. Den registeransvariges uppgift ska betraktas som sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen. Förändret av register är en förvaltningsuppgift som har samband med verkställandet av lagen. Dessutom inverkar de beslut som gäller beviljande och återkallande av ursprungsgarantier på rättigheterna för dem som ansöker om eller innehar ursprungsgarantier. Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförts andra än myndigheter endast, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis behandlat frågan om överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter bl.a. i sina utlåtanden GrUU 37/2010 rd och GrUU 1/2008 rd. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 37/2010 rd konstaterat att det kan anses ändamålsenligt att ge kontrollörens uppgifter till en enskild, eftersom uppgifterna till sin natur är sådana att de förutsätter djup insikt i elproduktionsfrågor. I sitt utlåtande GrUU 1/2008 rd har grundlagsutskottet bl.a. ansett att propositionen kan

behandlas i vanlig lagstiftningsordning om regleringen är exakt och korrekt.

Med tanke på att uppgiften ska bli skött på tillbörligt sätt är det ändamålsenligt att Fingrid Abp försätter som registeransvarig när uppgifterna utvidgas till att omfatta överföring och återkallande av ursprungsgarantier. Det är inte fråga om en uppgift som innebär betydande utövning av offentlig makt. Om registeransvarig valdes med jämna mellanrum genom ett anbudsförfarande som upprepas, skulle aktörerna sannolikt inte bli tillräckligt sporrade till att investera i och utveckla registret.

Bestämmelser om förfarandet för beviljande, överföring och återkallande av ursprungsgarantier ska utfärdas i enlighet med det aktuella förslaget. Energimarknadsverket ska utöva tillsyn över den registeransvariges verksamhet och verket ska också på förhand fastställa de villkor och metoder som har samband med den registeransvariges service. När den registeransvarige sköter en offentlig förvaltningsuppgift tillämpas på verksamheten såsom allmänna förvaltningslagar förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), språklagen (423/2003) samt lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Rättskyddet äventyras inte eftersom det ska vara möjligt att hos beslutsfattaren begära omprövning av beslutet om beviljande och återkallande av ursprungsgarantier. I ett beslut som fattats i ett omprövningsärende ska ändring få sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Egendomsskydd

Möjligheten att vägra erkänna ursprungsgarantier som någon annan stat inom EU eller EES har beviljat, som ingår i systemet med ursprungsgaranti, har samband med det egendomsskydd som föreskrivs i 15 § 1 mom. i grundlagen. Det idkas gränsöverskridande handel med ursprungsgarantier, vilket innebär att sådana ursprungsgarantier som ett beslut om vägran av erkännande omfattar kan ha antecknats i den finska registeransvariges register. Innehavarna av sådana registerförda

ursprungsgarantier skulle kunna förlora sin rätt att använda ursprungsgarantier för det ändamål som de har skaffats, dvs. verifiering av sådana uppgifter som lämnas till slutförbrukaren. Enligt lagförslaget ska de ursprungsgarantier som är föremål för ett beslut om vägran av erkännande kunna användas på samma villkor som övriga ursprungsgarantier, om de ursprungsgarantier som beslutet

om vägran hänför sig till har antecknats i registret inom en rimlig tid efter det att beslutet offentliggjorts. Denna tid föreslås vara två månader.

På ovan angivna grunder uppfyller lagförslaget grundlagens krav och lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om certifiering och angivande av elens ursprung

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om certifiering och angivande av elens ursprung (1129/2003) 18 §,
ändras 1—6 och 11 §, 13 § 2 mom., 14 § 2 mom., 15 och 17 § samt
fogas till lagen nya 1 a—1 e, 2 a, 3 a, 3 b, 11 a—11 d och 12 a § samt till 14 § ett nytt 3
 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om förnybara energikällor och om certifiering av ursprunget för den el som produceras med hög-effektiv kraftvärme samt om anmälan av elens ursprung.

Bestämmelserna i 2 a § 3 mom. och 3 a § tillämpas inte på ursprungsgaranti för el som producerats med högeffektiv kraftvärme.

1 a §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *förnybara energikällor* vindenergi, solenergi, aerotermisk energi, geotermisk energi, hydrotermisk energi och havsenergi, vat-

tenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas,

2) *aerotermisk energi* energi lagrad som värme i omgivningsluften,

3) *geotermisk energi* energi lagrad som värme under den fasta jordytan,

4) *hydrotermisk energi* energi lagrad som värme i ytvattnet,

5) *biomassa* den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, inklusive material av vegetabiliskt och animaliskt ursprung, skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall,

6) *el från förnybara energikällor* el producerad i kraftverk där enbart förnybara energikällor används, liksom den andel av elektriciteten som produceras från förnybara energikällor i kraftverk som använder både förnybara och andra energikällor, samt den el producerad från förnybara källor som används för att fylla lagringssystemen, undantaget den

el som produceras som ett resultat av lagringssystem,

7) *apparater för egen förbrukning* sådana anordningar och aggregat som kraftverket behöver för att producera el eller el och värme och för att upprätthålla produktionsberedskapen samt sådana som behövs för att undanröja och minska de miljöskador som kraftverket orsakar,

8) *kraftvärme* samtidig framställning i en och samma process av värmeenergi och elenergi eller mekanisk energi,

9) *högeffektiv kraftvärme* kraftvärme som uppfyller kriterierna enligt bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, nedan *direktivet om energieffektivitet*,

10) *el som producerats med kraftvärme* elektricitet som framställts i en process i samband med produktion av nyttiggjord värme och som beräknats i enlighet med de metoder som anges i bilaga I till direktivet om energieffektivitet,

11) *säljfrämjande material* skriftligt material som för marknadsföring av el delas ut eller sänds direkt till elförbrukarna och motsvarande elektroniskt material som elförbrukaren kan spara och återge oförändrat.

1 b §

Erkännande av ursprungsgarantier som EU- eller EES-stater beviljar för el producerad med hjälp av förnybara energikällor

De ursprungsgarantier som en annan stat inom Europeiska unionen (EU) eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) beviljat för el producerad med hjälp av förnybara energikällor enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG, ska erkännas som bevis på de omständigheter som anges i 2 § och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt det ändamål som avses i 11 §.

Arbets- och näringsministeriet kan besluta att Finland inte erkänner ursprungsgarantier enligt 1 mom. som en viss EU- eller EES-stat beviljat för att användas för ett ändamål enligt 11 §, om det föreligger grundade tvivel på deras exakthet, tillförlitlighet eller trovärdighet. Arbets- och näringsministeriet ska underrätta kommissionen om en sådan vägran och skälen till denna. Om Energimarknadsverket eller den registeransvarige anser att man ska vägra att erkänna ursprungsgarantier som beviljats av en viss EU- eller EES-stat ska verket eller den registeransvarige underrätta arbets- och näringsministeriet om detta.

De ursprungsgarantier enligt 1 mom. som Finland enligt beslut av arbets- och näringsministeriet inte erkänner får oberoende av 2 mom. användas för ett ändamål enligt 11 §, om de har antecknats i den registeransvariges elektroniska register senast inom två månader från arbets- och näringsministeriets beslut.

Bestämmelser om att 1 mom. ska tillämpas även på sådana ursprungsgarantier som beviljats av en stat utanför EU- eller EES-området får utfärdas genom förordning av statsrådet.

1 c §

Erkännande av ursprungsgarantier som EU- eller EES-stater beviljar för el som producerats med högeffektiv kraftvärme

De ursprungsgarantier som en annan EU- eller EES-stat har beviljat för el som producerats med högeffektiv kraftvärme ska erkännas som bevis på sådana omständigheter som anges i 2 § och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Arbets- och näringsministeriet kan besluta att Finland inte erkänner ursprungsgarantier enligt 1 mom. som en viss EU- eller EES-stat beviljat, om det föreligger grundade tvivel på deras exakthet, tillförlitlighet eller trovärdighet. Arbets- och näringsministeriet ska underrätta kommissionen om en sådan vägran och skälen till denna. Om Energimarknadsverket eller den registeransvarige anser att man ska vägra att erkänna ursprungsgarantier

som beviljats av en viss EU- eller EES-stat ska verket eller den registeransvarige underätta arbets- och näringsministeriet om detta.

De ursprungsgarantier enligt 1 mom. som Finland enligt beslut av arbets- och näringsministeriet inte erkänner får oberoende av 2 mom. användas som bevis på omständigheterna enligt 1 mom., om de har antecknats i den registeransvariges elektroniska register senast inom två månader från arbets- och näringsministeriets beslut.

Bestämmelser om att 1 mom. ska tillämpas även på sådana ursprungsgarantier som beviljas av en stat utanför EU- eller EES-området får utfärdas genom förordning av statsrådet.

2 kap.

Certifiering av elens ursprung med ursprungsgarantier

2 §

Ursprungsgaranti för el

Ursprungsgaranti för el kan beviljas för el som producerats med hjälp av förnybara energikällor eller högeffektiv kraftvärme. Garanti kan dock inte beviljas för el som förbrukas i apparater för egen förbrukning vid produktion av el eller kombinerad produktion av el och värme i ett kraftverk.

El som produceras med hjälp av förnybara energikällor kan certifieras endast med ursprungsgaranti enligt denna lag.

Ursprungsgaranti för el ska innehålla information om på vilket sätt och från vilka energikällor elen produceras samt ett omnämnande av produktionstidpunkt och produktionsplats. Närmare bestämmelser om andra uppgifter som ska ingå i ursprungsgarantin och som ska gälla produktionssättet och energikällorna vid elproduktionen samt om de uppgifter som behövs för att ursprungsgarantin ska kunna specificeras utfärdas genom förordning av statsrådet.

2 a §

Ursprungsgarantins standardstorlek och giltighetstid

Den standardstorlek på en ursprungsgaranti som ska användas är en megawattimme. Endast en (1) ursprungsgaranti kan beviljas för varje energienhet som produceras.

Ursprungsgaranti beviljas på basis av den mängd energi som produceras per kalendermånad. Om produktionsmängden under en kalendermånad understiger en megawattimme beviljas ursprungsgarantin den kalendermånad under vilken mängden producerad energi uppgår till en megawattimme.

Ursprungsgarantin kan användas inom 12 månader från den sista dagen för produktion av den elenergi som omfattas av ursprungsgarantin.

3 §

Beviljande av ursprungsgaranti och registeransvarig

Ursprungsgaranti för el ska på begäran beviljas för el som producerats på ett sätt som hör till tillämpningsområdet för denna lag och för el som producerats från energikällor som hör till tillämpningsområdet för denna lag, om

1) elproduktionssättet och energikällorna har verifierats i enlighet med denna lag, och

2) sökanden har lämnat de uppgifter till den registeransvarige som beviljande av ursprungsgaranti förutsätter.

Den registeransvarige har till uppgift att bevilja, överföra, återkalla och ogiltigförklara ursprungsgarantier för el på ett sätt som är jämlikt och icke diskriminerande för parterna på elmarknaden.

Registeransvarig är en stamnätsinnehavare som ålagts systemansvar. Den registeransvarige kan anförtro skötseln av uppgiften åt ett helägt dotterbolag. Den registeransvarige kan också skaffa de tjänster som behövs för skötseln av uppgiften helt eller delvis av en tjänsteleverantör som är den registeransvariges avtalspartner. Den registeransvarige ansvarar för att uppgiften sköts på tillbörligt sätt.

3 a §

Återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgaranti

Om användningen av en ursprungsgaranti för ett ändamål enligt 11 § ska en elförsäljare utan ogrundat dröjsmål skriftligen eller på något annat sätt som den registeransvarige godkänner underrätta den registeransvarige eller någon annan aktör som denne anvisar. Den registeransvarige ska återkalla ursprungsgarantin genast efter att ha fått kännedom om att garantin använts.

Den registeransvarige ska på eget initiativ ogiltigförklara ursprungsgarantin omedelbart om den inte använts inom 12 månader från den sista dagen för produktion av den elenergi som omfattas av ursprungsgarantin.

3 b §

Elektronisk förvaltning av ursprungsgarantier och prissättning av tjänster

Ursprungsgaranti för el beviljas, överförs, återkallas och ogiltigförklaras elektroniskt. Beviljande, överföring, återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier ska ordnas så att garantierna är exakta, tillförlitliga och svåra att förfalska. Närmare bestämmelser om förfarandena för beviljande, överföring, återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Prissättningen av tjänster i anslutning till beviljande och överföring av ursprungsgarantier ska vara skälig. Med tjänsteavgifterna kan sådana skäliga kostnader täckas som den registeransvarige orsakas av fullgörandet av de skyldigheter som följer av denna lag samt en skälig vinst för tillhandahållandet av tjänsten. I prissättningen eller i de övriga villkoren för servicen ska även mindre producenters möjligheter att dra nytta av systemet med ursprungsgaranti beaktas.

Någon separat avgift får inte tas ut för återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier. Försäljningsvillkoren och försäljningspriserna för tjänsten ska publiceras. Närmare bestämmelser om prissättningen av

tjänster får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Verifiering av ett kraftverks produktionssätt och de energikällor det använder

Ett bedömningsorgan ska verifiera ett kraftverks produktionssätt och energikällor innan ursprungsgarantier kan beviljas för den el som kraftverket producerar. Verifieringen gäller under en tid som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Verifieringen ska förnyas under sin giltighetstid, om de tekniska egenskaperna hos kraftverkets produktionssätt eller dess energikällor jämfört med den tidigare verifieringen förändras på ett sätt som påverkar eller kan påverka beviljande av ursprungsgarantier för den el kraftverket producerar. Dessutom får bestämmelser om att verifiering som baserar sig på ett annat verifieringssystem jämföras med den verifiering som anges i denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bedömningsorganets verifieringsintyg ska innehålla de uppgifter om kraftverkets produktionssätt och energikällor som behövs vid beviljande av ursprungsgaranti samt en bekräftelse på att den el som kraftverket producerar uppfyller villkoren för beviljande av ursprungsgaranti. Närmare bestämmelser om verifiering och de uppgifter som ska ingå i ett verifieringsintyg får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Utlämnande av uppgifter om ett kraftverks produktionssätt och energikällor

Kraftverksinnehavaren ska till den registeransvarige lämna uppgifter om vilket produktionssätt och vilka energikällor kraftverket har använt för att producera den elmängd som ursprungsgarantin omfattar. Kraftverksinnehavaren ska sörja för att det kan säkerställas att uppgifterna om produktionssätt och energikällor är tillförlitliga under minst sex år efter utgången av det kalenderår som upp-

gifterna gäller. Närmare bestämmelser om informationsförfarandet och bevarande av uppgifterna om produktionssätt och energikällor får utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Förvägrande av ursprungsgaranti för viss tid

Energimarknadsverket kan för en tid av högst två år förbjuda att ursprungsgaranti för el beviljas en kraftverksinnehavare som har ansökt om ursprungsgaranti för el eller en innehavare som beviljats sådan garanti, om kraftverksinnehavaren för att få ursprungsgaranti för el har lämnat felaktiga uppgifter till bedömningsorganet eller den registeransvarige eller underlåtit att lämna uppgifter till bedömningsorganet eller den registeransvarige och detta förfarande har lett till att ursprungsgaranti för el har beviljats utan grund eller för en elmängd som är väsentligt större än den som i verkligheten producerats.

Bedömningsorganet och den registeransvarige ska underrätta Energimarknadsverket om de misstänker att en kraftverksinnehavare gått till väga på det sätt som avses i 1 mom.

3 kap.

Angivande av elens ursprung

11 §

Skyldigheten att certifiera ursprunget för el som angetts vara producerad från förnybara energikällor

En elförsäljare som säljer el från förnybara energikällor till en förbrukare av el ska certifiera ursprunget för den el som producerats från förnybara energikällor. Mängden el som producerats från förnybara energikällor eller andelen sådan el av den totala mängd el som sålts, certifieras genom ett motsvarande antal återkallade ursprungsgarantier senast vid en tidpunkt som Energimarknadsverket bestämmer. Andelen förnybara energikällor behöver dock inte verifieras skilt, om den anges

med hjälp av den residualmix som Energimarknadsverket publicerar.

En elproducent som i sin annan affärsverksamhet lämnar sina kunder uppgifter om ursprunget av den el som producenten använder, ska i enlighet med 1 mom. certifiera ursprunget för el från förnybara energikällor.

En elförbrukare som i sin marknadsföring uppger sig använda el från förnybara energikällor ska certifiera elens ursprung i enlighet med 1 mom. eller på annat sätt visa att elförbrukaren har använt el vars ursprung certifierats enligt 1 mom.

11 a §

Elförsäljarens skyldighet att lämna uppgifter om elens ursprung

En elförsäljare ska på elfakturan eller i bilagor till den minst en gång per kalenderår lämna uppgifter om ursprunget för den el som denne säljer i Finland. Dessutom ska uppgifter lämnas i säljfrämjande material samt hållas tillgängliga för elförbrukare. Elförsäljaren ska sörja för att uppgifternas tillförlitlighet kan säkerställas i minst sex år från utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller.

Andelarna av de energikällor som använts i produktionen av den el som elförsäljaren sålt under föregående kalenderår ska i det meddelande som avses i 1 mom. anges i förhållande till den totala mängd el som sålts med minst följande exakthet:

- 1) fossila energikällor och torv,
- 2) förnybara energikällor,
- 3) kärnkraft.

I den fördelning enligt energikällor som elförsäljaren angett för elförbrukarna ska alla anskaffningskällor inbegripas både i fråga om den el som sålts till elförbrukare och den el som sålts till elförsäljare, med undantag av den balanskraft som balanskraftsenheten har levererat.

Andelen el som certifierats genom ursprungsgarantier som producerad från förnybara energikällor ska i fördelningen enligt energikällor anges som el från förnybara energikällor. Andelen energikällor för sådan el som inte har certifierats genom ursprungs-

garantier och som producerats med hjälp av förnybara energikällor eller importerats från länder utanför EES-området samt andelen energikällor för el av okänt ursprung ska anges med hjälp av den residualmix som Energimarknadsverket publicerar. Annan el än el från förnybara energikällor och vars ursprung är känt kan vid fördelningen anges enligt det faktiska produktionssättet eller med hjälp av residualmixen.

11 b §

Elförsäljarens rätt till information

Elproducenter, elimportörer och andra elförsäljare är skyldiga att på begäran av en elförsäljare som köper el lämna de uppgifter om den el som är föremål för köpet vilka elförsäljaren behöver för att kunna fullgöra skyldigheterna enligt 11, 11 a eller 11 c §.

11 c §

Uppgift om mängden koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall som uppkommer av elens olika energikällor

En elförsäljare ska minst en gång per kalenderår på elfakturan eller i bilagor till den samt i säljfrämjande material hänvisa till offentliga informationskällor där det finns uppgifter om mängden koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall som uppkommit av energikällorna för den el som elförsäljaren sålt under föregående kalenderår.

I information som är tillgänglig för allmänheten ska i fråga om de energikällor som använts för produktion av den el som en elförsäljare sålt under föregående kalenderår nämnas

- 1) de specifika utsläppen av koldioxid i gram per kilowattimme samt
- 2) mängden använt kärnbränsle i förhållande till den totala mängd el som sålts angiven i milligram per kilowattimme,

I fråga om de specifika utsläppen av koldioxid ska de utsläppsfaktorer per energikälla och produktionssätt vilka har använts vid beräkningen av de specifika utsläppen samt me-

toden för fördelning av utsläppen vid kombinerad produktion av el och värme nämnas. Uppgiften om mängden använt kärnbränsle kan grunda sig antingen på elförsäljarens elanskaffning eller på de statistikuppgifter som strålsäkerhetscentralen ger ut.

I fråga om icke certifierad el från förnybara energikällor, icke certifierad el som importerats från länder utanför EES-området och el av okänt ursprung används för angivande av mängden koldioxidutsläpp och använt kärnbränsle uppgifterna i den residualmix som beräknats av Energimarknadsverket.

11 d §

Residualmixen

En residualmix används för att bestämma ursprunget för icke certifierad el som producerats från förnybara energikällor, icke certifierad el som importerats från ett land utanför EES-området och för el av okänt ursprung. Energimarknadsverket ska beräkna residualmixen för en period av ett kalenderår och publicera den årligen före utgången av juni följande år. Elförsäljare, elproducenter och elförbrukare är skyldiga att använda den senaste residualmixen senast inom två månader från att den publicerades.

När residualmixen beräknas ska det säkerställas att varje energienhet som producerats från förnybara energikällor beaktas endast en gång. Närmare bestämmelser om beräkningen av residualmixen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Energimarknadsverket ska meddela sådana föreskrifter för den registeransvarige och elförsäljarna som gäller de tidsfrister som ska iakttas vid hänförandet av använda ursprungsgarantier till ett visst kalenderår samt vid lämnande av uppgifter om detta till Energimarknadsverket. Föreskrifterna ska vara nödvändiga för att residualmixen ska kunna beräknas.

4 kap.

Kompletterande bestämmelser och ikraftträdande

12 a §

Villkor och metoder som fastställs av Energimarknadsverket

Energimarknadsverket ska fastställa följande villkor, som ska iakttas av den registeransvarige, för tjänster och metoder för prissättning av servicen innan dessa tas i bruk:

1) Metoder för fastställande av en skäligen ersättning för servicen i samband med beviljande och överföring av ursprungsgaranti samt av avgifter för beviljande och överföring av garantin,

2) villkor för servicen i samband med beviljande och överföring av ursprungsgaranti.

Beslutet om fastställelse ska baseras på de grunder för tjänstevillkoren och prissättningen av tjänsternasom anges i 3 och 3 b § samt i bestämmelser som utfärdats med stöd av dem.

13 §

Lämnande av uppgifter till Energimarknadsverket

Den registeransvarige och bedömningsorganet är skyldiga att på uppmaning lämna Energimarknadsverket sådana uppgifter som behövs för att riktigheten i ursprungsgarantierna för el eller de skyldigheter som föreskrivs i 2 kap. ska kunna övervakas.

14 §

Tvångsmedel

Om elförsäljaren har uppgett för förbrukaren av el att elen har producerats från förnybara energikällor eller om elproducenten eller elförbrukaren i sin verksamhet har uppgett sig använda el från förnybara energikällor utan att elens ursprung certifierats enligt 11 §, ska Energimarknadsverket ålägga elförsäljaren, elproducenten eller elförbrukaren att utan dröjsmål handla i enlighet med 11 §.

Energimarknadsverket kan förena ett sådant beslut som avses i 1 eller 2 mom. eller ett sådant beslut som gäller skyldigheten att lämna uppgifter enligt denna lag med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

15 §

Förpliktelserna för den registeransvarige och för bedömningsorganet när de fullgör en offentlig förvaltningsuppgift

När den registeransvarige och bedömningsorganet sköter sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i denna lag ska de iakttas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), språklagen (423/2003) och förvaltningslagen (434/2003). På begäran av en kund kan undantag dock göras från tillämpningen av kraven enligt språklagen i fråga om det språk som används i elens ursprungsgaranti och certifieringsbeviset.

17 §

Sökande av ändring i beslut av den registeransvarige och av bedömningsorganet

Omprövning av den registeransvariges beslut som gäller ursprungsgaranti för el och beslut av bedömningsorganet som gäller verifieringsintyg får begäras hos den som meddelat beslutet inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Till beslutet ska fogas anvisningar om hur man begär omprövning. Bestämmelser om förfarandet vid begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

I ett beslut som den registeransvarige eller bedömningsorganet har fattat i ett omprövningsförfarande söks ändring genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013. Lagens 2 § 2 mom., 11, 11 a—11 d § och 14 § 2 mom. träder i kraft först den 1 januari 2014. Lagens 3, 3 a, 3 b och 12 a § träder i kraft först den 1 mars 2014.

Statsrådets förordning om angivande av elens ursprung (233/2005) förblir i kraft till och med den 31 december 2013.

De ursprungsgarantier för el som beviljades innan denna lag trädde i kraft gäller i 12 månaders tid från beviljandet.

Helsingfors den 4 april 2013

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Näringsminister *Jan Vapaavuori*

Lag

om ändring av lagen om certifiering och angivande av elens ursprung

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om certifiering och angivande av elens ursprung (1129/2003) 18 §,
ändras 1—6 och 11 §, 13 § 2 mom., 14 § 2 mom., 15 och 17 § samt
fogas till lagen nya 1 a—1 e, 2 a, 3 a, 3 b, 11 a—11 d och 12 a § samt till 14 § ett nytt 3
mom. som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Genom denna lag föreskrivs om förfaranden med vars hjälp kraftverksinnehavare kan certifiera ursprunget för el som producerats på särskilt reglerade produktionssätt och från särskilt reglerade energikällor samt om minimiskyldigheterna för elförsäljare när det gäller att ange elens ursprung. Vid certifieringen av elens ursprung kan i stället för den ursprungsgaranti för el som föreskrivs i denna lag användas även andra certifieringssätt.

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om förnybara energikällor och om certifiering av ursprunget för den el som produceras med högeffektiv kraftvärme samt om anmälan av elens ursprung.

Bestämmelserna i 2 a § 3 mom. och 3 a § tillämpas inte på ursprungsgaranti för el som producerats med högeffektiv kraftvärme.

1 a §

Definitioner

I denna lag avses med

1) **förnybara energikällor** vindenergi, solenergi, aerotermisk energi, geotermisk energi, hydrotermisk energi och havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas,

2) **aerotermisk energi** energi lagrad som värme i omgivningsluften,

3) **geotermisk energi** energi lagrad som

värme under den fasta jordytan,

4) **hydrotermisk energi** energi lagrad som värme i ytvattnet,

5) **biomassa** den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, inklusive material av vegetabiliskt och animaliskt ursprung, skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall,

6) **el från förnybara energikällor** el producerad i kraftverk där enbart förnybara energikällor används, liksom den andel av elektriciteten som produceras från förnybara energikällor i kraftverk som använder både förnybara och andra energikällor, samt den el producerad från förnybara källor som används för att fylla lagringssystemen, undantaget den el som produceras som ett resultat av lagringssystem,

7) **apparater för egen förbrukning** sådana anordningar och aggregat som kraftverket behöver för att producera el eller el och värme och för att upprätthålla produktionsberedskapen samt sådana som behövs för att undanröja och minska de miljöskador som kraftverket orsakar,

8) **kraftvärme** samtidig framställning i en och samma process av värmeenergi och el-energi eller mekanisk energi,

9) **högeffektiv kraftvärme** kraftvärme som uppfyller kriterierna enligt bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, nedan direktivet om energieffektivitet,

10) **el som producerats med kraftvärme** elektricitet som framställts i en process i samband med produktion av nyttiggjord värme och som beräknats i enlighet med de metoder som anges i bilaga I till direktivet om energieffektivitet,

11) **säljfrämjande material** skriftligt material som för marknadsföring av el delas ut eller sänds direkt till elförbrukarna och motsvarande elektroniskt material som elförbrukaren kan spara och återge oförändrat.

1 b §

Erkännande av ursprungsgarantier som EU- eller EES-stater beviljar för el producerad med hjälp av förnybara energikällor

De ursprungsgarantier som en annan stat inom Europeiska unionen (EU) eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) beviljat för el producerad med hjälp av förnybara energikällor enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG, ska erkännas som bevis på de omständigheter som anges i 2 § och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt det ändamål som avses i 11 §.

Arbets- och näringsministeriet kan besluta att Finland inte erkänner ursprungsgarantier enligt 1 mom. som en viss EU- eller EES-stat beviljat för att användas för ett ändamål enligt 11 §, om det föreligger grundade tvivel på deras exakthet, tillförlitlighet eller trovärdighet. Arbets- och näringsministeriet ska underrätta kommissionen om en sådan vägran och skälen till denna. Om Energimarknadsverket eller den registeransvarige anser att man ska vägra att erkänna ursprungsgarantier som beviljats av en viss EU- eller EES-stat ska verket eller den registeransvarige underrätta arbets- och näringsministeriet om detta.

De ursprungsgarantier enligt 1 mom. som Finland enligt beslut av arbets- och näringsministeriet inte erkänner får oberoende av 2 mom. användas för ett ändamål enligt 11 §, om de har antecknats i den registeransvariges elektroniska register senast inom två månader från arbets- och näringsministeriets beslut.

Bestämmelser om att 1 mom. ska tillämpas även på sådana ursprungsgarantier som beviljats av en stat utanför EU- eller EES-området får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I c §

Erkännande av ursprungsgarantier som EU- eller EES-stater beviljar för el som producerats med högeffektiv kraftvärme

De ursprungsgarantier som en annan EU- eller EES-stat har beviljat för el som producerats med högeffektiv kraftvärme ska erkännas som bevis på sådana omständigheter som anges i 2 § och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Arbets- och näringsministeriet kan besluta att Finland inte erkänner ursprungsgarantier enligt 1 mom. som en viss EU- eller EES-stat beviljat, om det föreligger grundade tvivel på deras exakthet, tillförlitlighet eller trovärdighet. Arbets- och näringsministeriet ska underrätta kommissionen om en sådan vägran och skälen till denna. Om Energimarknadsverket eller den registeransvarige anser att man ska vägra att erkänna ursprungsgarantier som beviljats av en viss EU- eller EES-stat ska verket eller den registeransvarige underrätta arbets- och näringsministeriet om detta.

De ursprungsgarantier enligt 1 mom. som Finland enligt beslut av arbets- och näringsministeriet inte erkänner får oberoende av 2 mom. användas som bevis på omständigheterna enligt 1 mom., om de har antecknats i den registeransvariges elektroniska register senast inom två månader från arbets- och näringsministeriets beslut.

Bestämmelser om att 1 mom. ska tillämpas även på sådana ursprungsgarantier som beviljas av en stat utanför EU- eller EES-området får utfärdas genom förordning av statsrådet.

2 kap.

Certifiering av elens ursprung

2 §

Ursprungsgaranti för el

Ursprungsgarantin för el innehåller information om på vilket sätt och från vilka ener-

2 kap.

Certifiering av elens ursprung med ursprungsgarantier

2 §

Ursprungsgaranti för el

Ursprungsgaranti för el kan beviljas för el som producerats med hjälp av förnybara

gikällor elen producerats samt ett omnämmande av produktionstidpunkt och produktionsplats. Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas att ursprungsgarantin för el också bör innehålla andra uppgifter om på vilket sätt och från vilka energikällor elen producerats.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om på vilket sätt och från vilka energikällor el skall vara producerad för att beviljas ursprungsgaranti enligt denna lag.

*energi*källor eller högeffektiv kraftvärme. *Garanti kan dock inte beviljas för el som förbrukas i apparater för egen förbrukning vid produktion av el eller kombinerad produktion av el och värme i ett kraftverk.*

El som produceras med hjälp av förnybara energikällor kan certifieras endast med ursprungsgaranti enligt denna lag.

Ursprungsgaranti för el ska innehålla information om på vilket sätt och från vilka energikällor elen produceras samt ett omnämmande av produktionstidpunkt och produktionsplats. Närmare bestämmelser om andra uppgifter som ska ingå i ursprungsgarantin och som ska gälla produktionssättet och energikällorna vid elproduktionen samt om de uppgifter som behövs för att ursprungsgarantin ska kunna specificeras utfärdas genom förordning av statsrådet.

2 a §

Ursprungsgarantins standardstorlek och giltighetstid

Den standardstorlek på en ursprungsgaranti som ska användas är en megawattimme. Endast en (1) ursprungsgaranti kan beviljas för varje energienhet som produceras.

Ursprungsgaranti beviljas på basis av den mängd energi som produceras per kalendermånad. Om produktionsmängden under en kalendermånad understiger en megawattimme beviljas ursprungsgarantin den kalendermånad under vilken mängden producerad energi uppgår till en megawattimme.

Ursprungsgarantin kan användas inom 12 månader från den sista dagen för produktion av den elenergi som omfattas av ursprungsgarantin.

3 §

Beviljande av ursprungsgaranti

En stamnätsinnehavare som ålagts systemansvar har till uppgift att bevilja ursprungsgarantier för el på ett sätt som är objektivt och icke-diskriminerande för parterna på elmarknaden. Prissättningen av service i an-

3 §

Beviljande av ursprungsgaranti och registeransvarig

Ursprungsgaranti för el ska på begäran beviljas för el som producerats på ett sätt som hör till tillämpningsområdet för denna lag och för el som producerats från energikällor som hör till tillämpningsområdet för denna

slutning till beviljandet av ursprungsgaranti skall vara skälig. Försäljningsvillkoren och försäljningspriserna för servicen skall publiceras.

Ursprungsgaranti för el skall på begäran beviljas för el som producerats på ett sätt som hör till tillämpningsområdet för denna lag och för el som producerats från energikällor som hör till tillämpningsområdet för denna lag, om

- 1) elproduktionssättet och energikällorna har certifierats i enlighet med denna lag, och
- 2) sökanden har lämnat de uppgifter som beviljandet av ursprungsgaranti förutsätter till den som beviljar ursprungsgaranti.

lag, om

- 1) elproduktionssättet och energikällorna har verifierats i enlighet med denna lag, och
- 2) sökanden har lämnat de uppgifter till den registeransvarige som beviljande av ursprungsgaranti förutsätter.

Den registeransvarige har till uppgift att bevilja, överföra, återkalla och ogiltigförklara ursprungsgarantier för el på ett sätt som är jämlikt och icke diskriminerande för parterna på elmarknaden.

Registeransvarig är en stamnätsinnehavare som ålagts systemansvar. Den registeransvarige kan anförtro skötseln av uppgiften åt ett helägt dotterbolag. Den registeransvarige kan också skaffa de tjänster som behövs för skötseln av uppgiften helt eller delvis av en tjänstproducent som är den registeransvariges avtalspartner. Den registeransvarige ansvarar för att uppgiften sköts på tillbörligt sätt.

3 a §

Återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgaranti

Om användningen av en ursprungsgaranti för ett ändamål enligt 11 § ska en elförsäljare utan ogrundat dröjsmål skriftligen eller på något annat sätt som den registeransvarige godkänner underrätta den registeransvarige eller någon annan aktör som denne anvisar. Den registeransvarige ska återkalla ursprungsgarantin genast efter att ha fått kännedom om att garantin använts.

Den registeransvarige ska på eget initiativ ogiltigförklara ursprungsgarantin omedelbart om den inte använts inom 12 månader från den sista dagen för produktion av den elenergi som omfattas av ursprungsgarantin.

3 b §

Elektronisk förvaltning av ursprungsgarantier och prissättning av tjänster

Ursprungsgaranti för el beviljas, överförs, återkallas och ogiltigförklaras elektroniskt. Beviljande, överföring, återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier ska

ordnas så att garantierna är exakta, tillförlitliga och svåra att förfalska. Närmare bestämmelser om förfarandena för beviljande, överföring, återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Prissättningen av tjänster i anslutning till beviljande och överföring av ursprungsgarantier ska vara skälig. Med tjänsteavgifterna kan sådana skäliga kostnader täckas som den registeransvarige orsakas av fullgörandet av de skyldigheter som följer av denna lag samt en skälig vinst för tillhandahållandet av tjänsten. I prissättningen eller i de övriga villkoren för servicen ska även mindre producenters möjligheter att dra nytta av systemet med ursprungsgaranti beaktas.

Någon separat avgift får inte tas ut för återkallande och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier. Försäljningsvillkoren och försäljningspriserna för tjänsten ska publiceras. Närmare bestämmelser om prissättningen av tjänster får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Certifiering av kraftverks produktionssätt och energikällor

Bedömningsorganet skall certifiera ett kraftverks produktionssätt och energikällor innan ursprungsgarantier kan beviljas för den el som kraftverket producerar. Certifieringen gäller under en tid om vilken föreskrivs genom förordning av statsrådet. Certifieringen skall förnyas under sin giltighetstid, om de tekniska egenskaperna hos kraftverkets produktionssätt eller dess energikällor jämfört med den tidigare certifieringen förändras på ett sätt som påverkar eller kan påverka beviljandet av ursprungsgarantier för den el kraftverket producerar. Genom förordning av statsrådet kan dessutom föreskrivas att en certifiering som baserar sig på ett annat certifieringssystem jämföras med certifiering enligt denna lag.

Bedömningsorganets certifieringsbevis skall innehålla de uppgifter om kraftverkets produktionssätt och energikällor som behövs vid beviljandet av ursprungsgaranti samt en

4 §

Verifiering av ett kraftverks produktionssätt och de energikällor det använder

Ett bedömningsorgan ska verifiera ett kraftverks produktionssätt och energikällor innan ursprungsgarantier kan beviljas för den el som kraftverket producerar. Verifieringen gäller under en tid som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Verifieringen ska förnyas under sin giltighetstid, om de tekniska egenskaperna hos kraftverkets produktionssätt eller dess energikällor jämfört med den tidigare verifieringen förändras på ett sätt som påverkar eller kan påverka beviljandet av ursprungsgarantier för den el kraftverket producerar. Dessutom får bestämmelser om att verifiering som baserar sig på ett annat verifieringssystem jämföras med den verifiering som anges i denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bedömningsorganets verifieringsintyg ska innehålla de uppgifter om kraftverkets produktionssätt och energikällor som behövs vid beviljandet av ursprungsgaranti samt en be-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

bekräftelse på att den el som kraftverket producerar uppfyller villkoren för beviljandet av ursprungsgaranti. Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om certifiering och uppgifterna i certifieringsbeviset.

kräftelse på att den el som kraftverket producerar uppfyller villkoren för beviljande av ursprungsgaranti. Närmare bestämmelser om *verifiering* och de uppgifter som ska ingå i ett *verifieringsintyg* får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

5 §

*Utlämnande av uppgifter om ett kraftverks
produktionssätt och energikällor**Utlämnande av uppgifter om ett kraftverks
produktionssätt och energikällor*

Kraftverksinnehavaren skall till den som beviljar ursprungsgaranti lämna uppgifter om vilket produktionssätt och vilka energikällor kraftverket har använt för att producera den elmängd som ursprungsgarantin gäller. Kraftverksinnehavaren skall sörja för att det kan säkerställas att uppgifterna om produktionssätt och energikällor är tillförlitliga under minst sex år efter utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller. Närmare bestämmelser om informationsförfarandet och bevarandet av uppgifterna om produktionssätt och energikällor kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Kraftverksinnehavaren ska till den registeransvarige lämna uppgifter om vilket produktionssätt och vilka energikällor kraftverket har använt för att producera den elmängd som ursprungsgarantin omfattar. Kraftverksinnehavaren ska sörja för att det kan säkerställas att uppgifterna om produktionssätt och energikällor är tillförlitliga under minst sex år efter utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller. Närmare bestämmelser om informationsförfarandet och bevarande av uppgifterna om produktionssätt och energikällor får utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

6 §

*Förvägrande av ursprungsgaranti för viss tid**Förvägrande av ursprungsgaranti för viss tid*

Energimarknadsverket kan för en tid av högst två år förbjuda att ursprungsgaranti för el beviljas en kraftverksinnehavare som har ansökt om ursprungsgaranti för el eller en innehavare som beviljats sådan garanti, om kraftverksinnehavaren för att få ursprungsgaranti för el har lämnat felaktiga uppgifter till bedömningsorganet eller den som beviljar ursprungsgaranti eller underlåtit att lämna uppgifter till bedömningsorganet eller den som beviljar ursprungsgaranti och detta förfarande har lett till att ursprungsgaranti för el har beviljats utan grund eller för en elmängd som är väsentligt större än den som i verkligheten producerats.

Energimarknadsverket kan för en tid av högst två år förbjuda att ursprungsgaranti för el beviljas en kraftverksinnehavare som har ansökt om ursprungsgaranti för el eller en innehavare som beviljats sådan garanti, om kraftverksinnehavaren för att få ursprungsgaranti för el har lämnat felaktiga uppgifter till bedömningsorganet eller den *registeransvarige* eller underlåtit att lämna uppgifter till bedömningsorganet eller den *registeransvarige* och detta förfarande har lett till att ursprungsgaranti för el har beviljats utan grund eller för en elmängd som är väsentligt större än den som i verkligheten producerats.

Bedömningsorganet och den som beviljar ursprungsgaranti för el skall underrätta Energimarknadsverket vid misstanke om att en kraftverksinnehavare gått till väga på det sätt som avses i 1 mom.

Bedömningsorganet och den *registeransvarige* ska underrätta Energimarknadsverket om de misstänker att en kraftverksinnehavare gått till väga på det sätt som avses i 1 mom.

3 kap.

Angivande av elens ursprung

11 §

Angivande av elens ursprung i elfakturor och reklam

En elförsäljare skall i elfakturor eller i bilagor till dem samt i reklam till elförbrukarna lämna uppgifter om ursprunget i fråga om den el som denne säljer i Finland som följer:

- 1) uppgifter om olika energikällors andel vid produktionen av den el som elförsäljaren sålt under det föregående kalenderåret i förhållande till den totala mängden såld el, samt
- 2) en hänvisning till offentliga informationskällor med uppgifter om koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall från energikällorna för den el som elförsäljaren sålde under det föregående kalenderåret.

Elförsäljaren skall sörja för att det kan säkerställas att de uppgifter som avses i 1 mom. är tillförlitliga minst sex år efter utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller.

Elproducenten, elimportören och elförsäljaren är skyldiga att på begäran av elköparen lämna denne de uppgifter som elköparen behöver om den el som är föremål för köpet för att förpliktelsen enligt 1 mom. skall uppfyllas.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser meddelas om

- 1) sättet att ange elens ursprung,
- 2) sättet att beräkna de olika energikällornas andel av elen,
- 3) sättet att beräkna mängden koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall som uppkommer av elens olika energikällor, samt
- 4) bevarandet av de uppgifter som omfattas av förpliktelsen att ange elens ursprung.

3 kap.

Angivande av elens ursprung

11 §

Skyldigheten att certifiera ursprunget för el som angetts vara producerad från förnybara energikällor

En elförsäljare som säljer el från förnybara energikällor till en förbrukare av el ska certifiera ursprunget för den el som producerats från förnybara energikällor. Mängden el som producerats från förnybara energikällor eller andelen sådan el av den totala mängd el som sålts, certifieras genom ett motsvarande antal återkallade ursprungsgarantier senast vid en tidpunkt som Energimarknadsverket bestämmer. Andelen förnybara energikällor behöver dock inte verifieras skilt, om den anges med hjälp av den residualmix som Energimarknadsverket publicerar.

En elproducent som i sin annan affärsverksamhet lämnar sina kunder uppgifter om ursprunget av den el som producenten använder, ska i enlighet med 1 mom. certifiera ursprunget för el från förnybara energikällor.

En elförbrukare som i sin marknadsföring uppger sig använda el från förnybara energikällor ska certifiera elens ursprung i enlighet med 1 mom. eller på annat sätt visa att elförbrukaren har använt el vars ursprung certifierats enligt 1 mom.

11 a §

Elförsäljarens skyldighet att lämna uppgifter om elens ursprung

En elförsäljare ska på elfakturan eller i bilagor till den minst en gång per kalenderår

lämna uppgifter om ursprunget för den el som denne säljer i Finland. Dessutom ska uppgifter lämnas i säljfrämjande material samt hållas tillgängliga för elförbrukare. Elförsäljaren ska sörja för att uppgifternas tillförlitlighet kan säkerställas i minst sex år från utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller.

Andelarna av de energikällor som använts i produktionen av den el som elförsäljaren sålt under föregående kalenderår ska i det meddelande som avses i 1 mom. anges i förhållande till den totala mängd el som sålts med minst följande exakthet:

- 1) fossila energikällor och torv,
- 2) förnybara energikällor,
- 3) kärnkraft.

I den fördelning enligt energikällor som elförsäljaren angett för elförbrukarna ska alla anskaffningskällor inbegripas både i fråga om den el som sålts till elförbrukare och den el som sålts till elförsäljare, med undantag av den balanskraft som balanskraftsenheten har levererat.

Andelen el som certifierats genom ursprungsgarantier som producerad från förnybara energikällor ska i fördelningen enligt energikällor anges som el från förnybara energikällor. Andelen energikällor för sådan el som inte har certifierats genom ursprungsgarantier och som producerats med hjälp av förnybara energikällor eller importerats från länder utanför EES-området samt andelen energikällor för el av okänt ursprung ska anges med hjälp av den residualmix som Energimarknadsverket publicerar. Annan el än el från förnybara energikällor och vars ursprung är känt kan vid fördelningen anges enligt det faktiska produktions sättet eller med hjälp av residualmixen.

11 b §

Elförsäljarens rätt till information

Elproducenter, elimportörer och andra elförsäljare är skyldiga att på begäran av en elförsäljare som köper el lämna de uppgifter om den el som är föremål för köpet vilka elförsäljaren behöver för att kunna fullgöra skyldigheterna enligt 11, 11 a eller 11 c §.

11 c §

Uppgift om mängden koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall som uppkommer av elens olika energikällor

En elförsäljare ska minst en gång per kalenderår på elfakturan eller i bilagor till den samt i säljfrämjande material hänvisa till offentliga informationskällor där det finns uppgifter om mängden koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall som uppkommit av energikällorna för den el som elförsäljaren sålt under föregående kalenderår.

I information som är tillgänglig för allmänheten ska i fråga om de energikällor som använts för produktion av den el som en elförsäljare sålt under föregående kalenderår nämnas

1) de specifika utsläppen av koldioxid i gram per kilowattimme samt

2) mängden använt kärnbränsle i förhållande till den totala mängd el som sålts angiven i milligram per kilowattimme,

I fråga om de specifika utsläppen av koldioxid ska de utsläppsfaktorer per energikälla och produktionssätt vilka har använts vid beräkningen av de specifika utsläppen samt metoden för fördelning av utsläppen vid kombinerad produktion av el och värme nämnas. Uppgiften om mängden använt kärnbränsle kan grunda sig antingen på elförsäljarens elanskaffning eller på de statistikuppgifter som strålsäkerhetscentralen ger ut.

I fråga om icke certifierad el från förnybara energikällor, icke certifierad el som importerats från länder utanför EES-området och el av okänt ursprung används för angivande av mängden koldioxidutsläpp och använt kärnbränsle uppgifterna i den residualmix som beräknats av Energimarknadsverket.

11 d §

Residualmixen

En residualmix används för att bestämma ursprunget för icke certifierad el som producerats från förnybara energikällor, icke certifierad el som importerats från ett land utanför EES-området och för el av okänt ursprung. Energimarknadsverket ska beräkna residualmixen för en period av ett kalenderår och publicera den årligen före utgången av juni följande år. Elförsäljare, elproducenter och elförbrukare är skyldiga att använda den senaste residualmixen senast inom två månader från att den publicerades.

När residualmixen beräknas ska det säkerställas att varje energienhet som producerats från förnybara energikällor beaktas endast en gång. Närmare bestämmelser om beräkningen av residualmixen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Energimarknadsverket ska meddela sådana föreskrifter för den registeransvarige och elförsäljarna som gäller de tidsfrister som ska iakttas vid hänförandet av använda ursprungsgarantier till ett visst kalenderår samt vid lämnande av uppgifter om detta till Energimarknadsverket. Föreskrifterna ska vara nödvändiga för att residualmixen ska kunna beräknas.

4 kap.

Kompletterande bestämmelser och ikraftträdande

4 kap.

Kompletterande bestämmelser och ikraftträdande

12 a §

Villkor och metoder som fastställs av Energimarknadsverket

Energimarknadsverket ska fastställa följande villkor, som ska iakttas av den registeransvarige, för tjänster och metoder för prissättning av servicen innan dessa tas i bruk:

1) Metoder för fastställande av en skälig ersättning för servicen i samband med beviljande och överföring av ursprungsgaranti

samt av avgifter för beviljande och överföring av garantin,

2) villkor för servicen i samband med beviljande och överföring av ursprungsgaranti.

Beslutet om fastställelse ska baseras på de grunder för tjänstevillkoren och prissättningen av tjänsternasom anges i 3 och 3 b § samt i bestämmelser som utfärdats med stöd av dem.

13 §

Lämnande av uppgifter till Energimarknadsverket

Stamnätsinnehavare som ålagts systemansvar och bedömningsorgan är skyldiga att på uppmaning lämna Energimarknadsverket sådana uppgifter som behövs för att riktigheten i ursprungsgarantier för el eller de skyldigheter som föreskrivs i 2 kap. skall kunna övervakas.

13 §

Lämnande av uppgifter till Energimarknadsverket

Den registeransvarige och bedömningsorganet är skyldiga att på uppmaning lämna Energimarknadsverket sådana uppgifter som behövs för att riktigheten i ursprungsgarantierna för el eller de skyldigheter som föreskrivs i 2 kap. ska kunna övervakas.

14 §

Tvångsmedel

Energimarknadsverket kan förena ett sådant förpliktande beslut som avses i 1 mom. eller ett sådant beslut som gäller skyldigheten att lämna uppgifter enligt denna lag med vite. Vid föreläggande eller utdömande av vite iakttas förfarandet enligt viteslagen (1113/1990).

14 §

Tvångsmedel

Om elförsäljaren har uppgett för förbrukaren av el att elen har producerats från förnybara energikällor eller om elproducenten eller elförbrukaren i sin verksamhet har uppgett sig använda el från förnybara energikällor utan att elens ursprung certifierats enligt 11 §, ska Energimarknadsverket ålägga elförsäljaren, elproducenten eller elförbrukaren att utan dröjsmål handla i enlighet med 11 §.

Energimarknadsverket kan förena ett sådant beslut som avses i 1 eller 2 mom. eller ett sådant beslut som gäller skyldigheten att lämna uppgifter enligt denna lag med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

15 §

Förpliktelserna för de som beviljar ursprungsgarantier och för bedömningsorgan när de fullgör en offentlig förvaltningsuppgift

När de som beviljar ursprungsgarantier och bedömningsorgan sköter sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i denna lag skall de iaktta lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), språklagen (423/2003) och förvaltningslagen (434/2003). På begäran av en kund kan undantag dock göras från tillämpningen av kraven enligt språklagen i fråga om det språk som används i elens ursprungsgaranti och certifieringsbeviset.

17 §

Sökande av ändring i beslut av de som beviljar ursprungsgarantier och av bedömningsorgan

I beslut av de som beviljar ursprungsgarantier och som gäller ursprungsgaranti för el och i beslut av bedömningsorgan som gäller certifieringsbevis får rättelse yrkas hos den som meddelat beslutet inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Till ett beslut skall fogas anvisningar om hur man yrkar på rättelse. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om rättelseförfarandet.

I ett beslut som den som beviljar ursprungsgarantier eller bedömningsorganet har fattat i ett rättelseförfarande söks ändring genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

15 §

*Förpliktelserna för den **registeransvarige** och för bedömningsorganet när de fullgör en offentlig förvaltningsuppgift*

När den *registeransvarige* och bedömningsorganet sköter sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i denna lag ska de iaktta lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), språklagen (423/2003) och förvaltningslagen (434/2003). På begäran av en kund kan undantag dock göras från tillämpningen av kraven enligt språklagen i fråga om det språk som används i elens ursprungsgaranti och certifieringsbeviset.

17 §

*Sökande av ändring i beslut av den **registeransvarige** och av bedömningsorganet*

Omprövning av den *registeransvariges* beslut som gäller ursprungsgaranti för el och beslut av bedömningsorganet som gäller verifieringsintyg får begäras hos den som meddelat beslutet inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Till beslutet ska fogas anvisningar om hur man begär omprövning. *Bestämmelser om förfarandet vid begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.*

I ett beslut som den *registeransvarige* eller bedömningsorganet har fattat i ett omprövningsförfarande söks ändring genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013. Lagens 2 § 2 mom., 11, 11 a–11 d § och 14 § 2 mom. träder i kraft först den 1 januari 2014. Lagens 3, 3 a, 3 b och 12 a § träder i kraft först den 1 mars 2014.

Statsrådets förordning om angivande av elens ursprung (233/2005) förblir i kraft till och med den 31 december 2013.

De ursprungsgarantier för el som beviljades innan denna lag trädde i kraft gäller i 12 månaders tid från beviljandet.